

SLOVENSKI NAROD.

Izjava vsak dan sveder, izvenredni nedelje in praznike.
Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 40 vin.,
za uradne razglase 60 vin., za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu
nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova
ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 90.

„Slovanski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:	V inozemstvu:
celoletno naprej plačan . . . K 84—	celoletno K 95—
polletno 42—	polletno 50—
3 mesečno 21—	3 mesečno 26—
1 7—	1 9—

Novi naročniki naj pošljejo v prvič naročnino vredno po nakaznici.
Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje,
Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
Rekopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Prof. — UROB:

Ruski boljševizem.

Uničenje fronte.

Ruski boljševizem ima zahvaliti svoj postanek volji do zmage nemške vojaške stranke in zahtevi po zmagovalnem miru nemške »industrijske aristokracije«. V sled tega je popolnoma »made in Germany«, četudi še dolgo ne posnemanja vredno mojstrsko delo, produkt nemške duševne aristokracije.

Balold, redni profesor nacionalne ekonomije in statistike na univerzi v Berlinu, letskega rodu, ki je užival srednješolsko izobrazbo na nekem ruskem gimnaziju, je predaval meseca decembra 1918 v svoji domovini v zapnem krogu o gospodarskem položaju Nemčije. Poslušalci so tedaj izvedeli, da je bila Nemčija že leta 1917, pristljena, demontirala starejšo oklopnoce za vporabo jekla pri izdelovanju krogel. Nemčija že takrat ni imela dovolj municije, da bi nadaljevala vojno na dveh frontah. Morala se je torej — tako zaključuje pisec teh vrst — ena fronta za Nemčijo izločiti. In vemo: Nemčija se je odločila za istočno fronto. Saj je vendar imela v ruskih banknih in industrijskih akcijah investirana ogromno kapitala. Natančnejši podatki o tem so razvidni v poročilih ruskih borznih posredovalcev in tudi v onih nemških trgovskih zbornicah. Lahko se reče, da je Nemčija kontrolirala večji del bank in industrijo glavnih mest v južni Rusiji. Enak pojav nahajamo ob Uralskem pogorju, ob reki Uralu, kaspiškem jezeru (Kaspijsko more) in v Kavkazu, torej vzdolž cele istočne meje evropske Rusije, samo da so si tukaj prilastili skoraj vse zemeljske zaklade in celo industrijo Angležev. Interesne sfere obeh držav so bile torej precej natančno določene. Za Nemčijo je prišla v poštev nadalje možnost enormnega razpečevanja gotovih fabrikatov v Rusiji, ki so ji postale potrebe večje in tudi kapital močnejši, dočim je v francoskih podjetjih plačani nemški kapital le v zelo majhni množini in se je tudi komaj moglo računati na večjo oddajo nemškega blaga v Franciji po vojni.

Ko so torej dobili Lenin, Zinovjev, Lunačarski, poznejši generalisim Krylenko in drugi boljševiki od Nemčije dovoljenje, da se smejo vrniti iz švicarskega azila čez nemško ozemlje v Rusijo, so jih preskrbeli v Berlinu z dobrimi nagveti in obilnim denarjem. Posebni interes in prijateljski čut Nemčije za boljševike se dá razlagati z namenom, okoristiti se boljševikov in si jih udieliti v treh smereh: prvič naj bi razrušili istočno fronto čimprej

in čim temeljitje, drugi naj bi se polastili vladne moči, da bi mogli potem tretji skleniti na podlagi samoodločbe narodov poseben mir z Nemčijo. Boljševiki so prav dobro umeli, da se da doseči druga točka, ki jim je bila najljubša, le tedaj, če ni več ruske armade, zmožne nadaljnjih akcij. Zato so sprejeli prva dva predpogoja tudi brez vsakega ugovora; drugače pa je bilo s tretjo klavzulo, kajti prepričani internacionalisti — kakor so to skoraj skozinsko boljševiki — zamorejo govoriti o samoodločbi posameznih narodov le tedaj, če lažejo, česar pa sicer nikoli ne zametajo. Poseben mir z Nemčijo so si boljševiki vse drugače predstavljali, kakor pa ga jim je še zvitješa Nemčija predložila v Brestu Litovskem, potem ko so bili »pošteno« izpolnili prvi dve točki.

Položaj Rusije spomladi leta 1917. je bil delovanju boljševikov izredno ugoden. Za strmoglavljenim carjem ni takrat nihče solze potočil. Kmetje v zaledju so menili, da je sedaj končno dospel čas, da udeležijo stari kmetijski program. Prišli so si takoj kmetijski prostost in zemljico. Nova vlada ni imela dovolj sredstev, da bi se bila ustavljala po miru (občinski svet, ki upravlja in deluje občinarni v začasno uživanje zemljišča. Opomba uredni.) na široko započeti konfiskaciji zemljišča, ako ne bi bila hotela fronte oslabiti, ki bi sicer za to novo nalogo ne bila dovolj zanesljiva; k temu je še prišlo, da ni nobena revolucionarna stranka zanikala teoretične upravičenosti, polasčati se zemlje; pač pa je kritičnovala način prehoda zemljišča od starega na novega posestnika.

Staremu hrepenenju po zemljišču in prostosti se je pridružila neutrušena želja po miru. Ljeningova stranka je torej zapisala kritično na zastavo geslo »Zemlja, Prostota, Mir« (Zemlja, Svoboda i Mir) in je odposlala svoje agitatorje na domačo fronto, obljubljajoč kmetom v vojaški sukni takojšnje izpolnjenje vseh njihovih srčnih želja in še več — tudi ropanje, plenjenje »kot potrebno sprstvo revolucije«. Onkraj žičnih ovir je organiziralo nemško vojno vodstvo praznovanje pobratimstva med sovražnimi armadami, — boljševiki so to predstavili z »bratanič«. Nemški vojniki in prostaki preobčlenjeni nemški oficirji so najprej posamič, potem pa v masah obiskovali ruske strelske jarko, napivali bližnjemu miru »brez kontribucij in zavojevanj«. se poljubljali, dali si naznati po Rusih postojanke, špijoniirali, kolikor jim bilo drago, in podpirali zatiranje svojega prijateljstva z malimi darovi in živahno izmenjevalno trgovino. Rusi so dajali, kar je Nemčija takrat tako

nujno rabila: maščobe, mlo, čaj, kakao, meso — sami pa so dobivali zato cene ne žepne ure, žepne note, doblirane medene prstane, ščetke za nohte — vse pa »made in Germany«.

Tudi za duševno hrano je skrbel nasprotnik, ki je postal naenkrat človekoljuben; v stotisočih letkih, pisanih v ruščini, da bi se človeku želodec obrčal, ki zaslužio istotako iz pravnega naslova pečat Made in Germany, se je pojašnjevalo novim bratom, da je vojna na splošno zločin brez primere, da je vojna iznajdba perfidnega Angleža, ki naj ga bog kaznuje, in da samo Anglež želi, da se vojna nadaljuje. Pred vsem pa so vsebovali listi, padajoči z neba — širili so se ponajveč z zrakov plovci — debelo tiskano veliko novico (edino, na kateri je bilo nekoliko resnice), namreč da se je v zaledju že davno pričela delitev zemljišča in druge privatne zemlje, nerazdeljene je le še malo. Kdor bi torej hotel dobiti sploh še kaj zemlje, naj se le podviza in vzame nemudoma dopust na lastno pest. Strup te govorice je deloval. Na nasvet svojih novih prijateljev, zgovornih Ljeningovih agitatorjev, niso pozabili taki prostovoljni dopustniki vzeti s seboj »za vsak slučaj« vsaj svojo lastno puško, če mogoče pa tudi ono njihovega sosedu, z zadostno množino municije. Kdor ni dobil več puške, si je vzel oev strojnico — podstavek si je upal sam sfabricirati — raje še v nahrbtniku kolikor mogoče mnogo nabojev za strojnico, in če ni bilo drugače mogoče, tedaj tudi brez potrebnih trakov. V domači vasi se jih ni sprejelo vedno prijazno; neredko se je zgodilo, da so izvršili tam stari kmetje na teh odračenih, »na dopust« se vračajočih otrocih, proceduro, ki se drugače vporablja pri otrocih v šoloobvezni starosti. Tako je torej dosegla zmogavita nemška vojska v zvezi z zvestimi boljševiki »uspeh«: istočna fronta je prišla omahovati.

Poglavja iz borbe za našo neodvisnost.

Priobčuje I. M.

Krfska deklaracija in Slovenci.

(Daje.)

V splošni debati so bile zanimive razprave o teritorialnem edinstvu jugoslovanskih dežel. V tej diskuziji je posebno Vošnjak z vso silo opozarjal, da je plebiscit edina mogoča rešitev spora med Jugoslavo in Italijo. Izvleček njegovega govora je v marsikaterem oziru zanimiv.

»Potreben je korak, ki je predložen, to je, da srbska vlada skupno z jugoslovanskim odborom izjavi, kaj je njen jugoslovanski program. Treba je, da srbska država izjavi napram svojim

večjim suverenim sestram, da je njen državni program zedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev. Slovenci dobro vedo, da bodo zedinjeni z ostalimi Jugoslavo samo, ako Avstrija propade. Vsaka delna rešitev avstrijskega vprašanja, in to je pred menoj že izjavil g. Pašić, je izguba za Slovence. V tej strašni borbi za eksistenco morajo Slovenci biti hvaležni srbski državi, ki bo v deklaraciji prevzela slovensko vprašanje z aktivimi in pasivimi. Slovenci imajo svojo rešitev v načelu samoopredelitve. Nobenemu narodu se ne sme odvzeti njegov teritorij in ako se hoče del naroda odtrgati od njegovih bratov, mora se ga vprašati.

Ako se govori o plebiscitu, treba je razlikovati tri vidike. Prvič, ako gre za narodno edinstvo in ako je to narodno edinstvo že jasno izraženo, ni treba nikakega posebnega plebiscita, ki bi se potrdil to činjenico edinstva. Drugič mora biti izključen verski plebiscit. Tak verski plebiscit bi bil oni v Bosni in Hercegovini, ker bi to značilo za ali proti pravoslavju, za ali proti katoličanstvu. Tretjič bilo bi krivo, uporabljati načelo plebiscita, kjer so mase nezveste. Samo tam, kjer se državljan v polnem obsegu zaveda svojega položaja v narodu in državi, je narodna konsultacija sprejemljiva. V krajih, kakor v Makedoniji, kjer ni jasno izražene narodne zavesti, plebiscit nima pomena. Čisto drugačen je pa slučaj tam, kjer si nasprotujeta dve tuji rasi, kakor na pr. v Primorju. Tu je narodna zavest živa in plebiscit je potreben, da se reši primorsko vprašanje v pravičnem smislu; seve tudi tu ne more biti plebiscit pur et simple, temveč treba je kavele. Ako bi se zgodila nesreča, da bi naše kraje okupirali Italijani, potem seve ni misliti, da bi se vršil plebiscit pod italijansko okupacijo, temveč uprava mora biti v rokah nepristranske tretjega faktorja. Ker je nacionalni značaj naših krajev vsled nasilne deportacije izpremenjen, bi moral vsak, ki je bival pred izbruhom vojne na Primorskem, pri plebiscitu imeti glas tam, kjer se nahaja.

Vprašanje: unitarna država ali federacija? ni mogoče rešiti s teoretskega stališča. Prihajajo v obzir čisto drugi razlogi političnega značaja. Ni dvoma, da mora tvoriti federacija nevaren konflikt hrvatskega in srbskega elementa. Samo v narodnem edinstvu najde nova zajednica predpogoje svoje eksistence. Pa vsaka od treh vej našega naroda mora žrtvovati nekaj svoje individualnosti in svoje modalitete. Pa vsakemu se bo stotero vračalo to, česar se je odrekel. Vsaki ima dati to, kar je najboljšega v njem in zajednica bo zlata čaša, v kateri so zedinjene vrline vseh.

Padle so hetakombe žrtve, da se realizira narodno edinstvo. Sedaj, ko gre za priznanje našega zedinjenja pred internacionalnim forumom, spominjamo se onega skromnega pije-

montskega vojaškega kontingenta v krinski vojni pred Sebastopolom, ki je omogočil, da so velike sile priznale Pijemont kot nositelja zedinjenja vseh Italijanov. Srbija ima še večje pravo, da je predstaviteljica jugoslovanskega problema. Tudi za Jugoslavo veljajo Cavourjeve besede: »Samo ako se uedini Italija, preneha nevarnost, ki more povzročiti v vsakem momentu svetovni požar.«

Narodno zedinjenje kakega naroda se ne more nikdar rešiti delno. Plaz, ki je enkrat odtrgal, ne miruje, dokler ne pride v dolino.

Drug je evropski in svetovni vidik. Naše vprašanje ni niti notranje vprašanje Avstrije niti Srbije, ampak ono je skozinsko mednarodnega značaja. Jugoslovansko je most med zapadom in iztokom, med Evropo in Azijo, in Azija ni samo mrtvi iztok, temveč tudi najnaprednejši element žolte rase, Japonska.

Naš čas zahteva nove metode politike in diplomacije. Demokracije kakor ona severne Amerike, so povsem predrugačile stare diplomatske metode. Pred nami je problem svobodnega društva svobodnih narodov. V tem društvu mora imeti prenovljena Rusija svoje odlično mesto.

Naloge in cilji jugoslovanske politike morajo biti jasno izraženi napram velikim silam, ki odločujejo. Stožer vse jugoslovanske politike je sledeči: Srbska država mora reči velikim silam, da Srbija in srbski narod hoče popolno in nikakega delnega zedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev.

V svojih izjavah o krfski deklaraciji, objavljenih v »Samoupravi«, je poudarjal ministrski predsednik Protić, da ni bilo v krfski konferenci nobenega pristaja federalizma, vsi so bili pristajali enotne države. To je na vsak način res. Priznati pa treba, da so bile precejšnje nuanse. Od Pašićevega centralizma, nasprotnega avtonomijam, pa do Trumbićeve in Vošnjakove decentralizacije je bila precej dolga pot. Hrvata, glede kojih bi se mislilo, da bodeta kotetrjala s federalizmom, sta bila pretirana centralista. Franko Potocnjak je vsaj ostal dosleden v tej smeri, pa Hinko Hinković se je prelevil iz navdušenega rojalista in centralista, kakršen je bil na Krfu, v republikanca in federalista. Oba Hrvata, v svojem pretiranem centralizmu, sta delala velike preglavice obema zastopnikoma slovensko-hrvatske decentralizacije. Državno edinstvo je bilo na vsak način osnovno načelo krfskih pogajanj in enotnost v tem smislu je olajšala skupno delo. Pa dobro sta vedela predvsem Protić in Vošnjak, da je unitarna država brez samouprave provincij neizvedljiva. Protić je imel pred očmi predvsem angleško samoupravo, dočim je bil Vošnjak nekoliko radikalnejši in ni iskal samo v parlamentarni Angliji vzor za bodočo ureditev Jugoslavije. Sicer sta pa Protić in Vošnjak že v avgustu

LISTEK.

Kako naj pospešimo kulturno edinstvo.

(Referat prof. dr. Fr. Ilešiča.)

II.

Dvomi o ciljih in metodah.

Cilj, ki ga zasledujemo, je torej kulturno druženje in ujedinevanje. Z vnanjo, politično sintezo naj gre roko v roki notranja, kulturna. Kar je bilo doslej kulturno raztrgano, razbito, to naj se sedaj integrira.

I. Neki bi morebiti imeli pomisleke proti kulturni sintezi in integraciji; morebiti bi dajali večjo važnost analizi in diferenciaciji, ki specializira in individualizira. Faktično pa je stvar taka, da se oba procesa v razvoju kulture morata menjati; vpraša se le, kdaj je enemu procesu dati večjo važnost, kdaj drugemu. Moja trdna misel je, da je sedaj, ko nam je prva misel, očuvati in okrepiti državno misel, državno enoto, tudi v kulturi čas za čim krepkejšo sintezo, t. j., za združevanje kulture in politika v težkih časih ne smeta iti vsaka za sebe, če nečemo, da

bo škoda velika. Pride pa čas, ko bo Jugoslovansko politično in sploh v dušah povsem utrjeno, in takrat bo mogoče brez škode za celoto, stvarno delo zopet diferencirati. Za sedaj je unum necessarium: ujedinevanje, in to je treba pospeševati z vsemi sredstvi in povsod. Pa poroče kdo: »To je vse siva teorija; to je tvoje zanesenjaštvo! Njemu odgovorjam: Organizacije našega kulturnega ujedinevanja nam ne vleva le gonja za kakim kulturnim idealom — uverjen sem sicer, da je vsaka izmed zgodovinskih sestavin našega naroda sama za sebo prešla na ustvarjanje popolne kulture, ki bi zadostala sama sebi — marveč vleva jo tudi prav praktična korist. Naš človek iz enega dela države se v drugih delih ne sme čutiti tuja, ki le strmi ob novotah pogledov, ki pa potem rad in prišljen beži domov, ker bi drugače moral pretrpeti vse neprijetnosti, ki človeka zadenejo v tujini; naš človek mora biti sposoben in pripravljen za svobodno selitev in delovanje po vsej naši državi; posebe mora naše šolstvo biti tako urejeno, da se naš človek s deo lahko preseli kamorkoli, ne da bi pri tem naletel pri nje šolanju na nepremagljive ovire.

II. Metoda. a) Ta ali oni bi rekli,

da ni treba ničesar organizirati, da vse naj pride samo ob sebi, brez šolskih form.

Ni dvoma, da bo skupno življenje rodilo tudi marsikak plod duševne (kulture) skupnosti. Osebnne potrebe in prilike bodo storile mnogo. Zlasti preprosti krogi se bodo učili tako od slučaja do slučaja, po osebnem znanju in seznanjanju. Če je svoj čas kraljevič Marko prišel iz Makedonije tudi v slovensko narodno pesem; zakaj se slično ne bi dandanes »motiv« selili, dandane, ko se sicer ne bodo prerivali valovi Uskokov, pa bo zato med nami sto in sto drugih in stalnih in brzih zvez?

Res je torej, da bo dalo življenje mnogo; ali tako važne stvari ne smemo prepušiti tako zvanim zgodovinskim slučajem, ne smemo je pustiti brez organizacije takorekoč brez forme. Vemo, da so vsi tudi avtodidaktični častivredni zastopniki svoje stvari, toda večinoma se jim pozna pomanjkljivost znanja in nemetodičnost mišljenja. Kar da šola s trudopolnim in podrobnim natančnim delom, to je trden temelj, na katerega si človek posamej sezida čisto drugačno, trdnjšejo palačo znanja nego avtodidakt. Nobena človeška stvar na svetu — izvzeta je morda le čista lirika, dete hipa — ki je brez

organizacije, ni kos enaki stvari, ki je pa organizirana. Organizacija da korist in lepoto ob enem.

b) Morebiti bi pa kdo rekel, da če se kaj organizira, naj se vsaj organiziranje preveč ne forsira, češ, forsirano kulturno ujedinevanje uničuje Bog zna kake »individualitete« in »historične razvoje«. Prijatelj, če misliš pri tem na kakšne grbe ali zastave ali historične upravne ali celo politične enote, potem ti moram reči: vse te stvari smejo izginiti, deloma celo morajo izginiti. Mi hočemo živeti sedanjosti in bodočnosti ter si v to svrhu ustvariti močno državo; vse, kar je le zgodovina in nas moti ali celo ovira pri tem delu, vrženo čez krov. Da to zmoremo, nam je treba le nekoliko konservativnosti vredi s sebo, tiste konservativnosti, ki misli, da je le tako dobro, kakor je bilo; treba je le malo rešiti tistega egoizma, ki misli, da je on in baš on središče in svetišče vsega sveta; treba je le nekoliko dobre volje, ki ne misli le na »jaz«, ampak tudi na »ti«, ki je torej v pravem pomenu besede socialna.

Toda so neki faktorji, ki niso le znak neumestnega konservativizma, ne le kaprica, ne le samo egoistični, am-

pak objektivnost, ki bi čisto realno naščevala, če bi ne postopali z njo previdno. Mislim tu na slovenski književni jezik in na srbsko cirilico. Kdor bi dandanes zahteval, naj se slovenski književni jezik opusti na mah, tako rekoč z oblastvenim odlokom, ali da naj se enostavno brž ukine vsa cirilica, bi zahteval nekaj nemogočega in že zato nesposobnega, da, naravnost škodljivega, pa tudi v celoti nepotrebnega. Toda še huje bi bilo, na čelno nasprotovati vsakemu razumnemu koraku, ki se stori v smer jezikovne enote, in ne podpirati solidnih teženj, ki merijo na to stran. Pametno in modro je treba marveč podpirati take težnje, a glavno delo bo tu opravil razvoj sam, brez nasilja in brez škode.

Kar se tiče Slovencev, je naravna rezultanta prirodnih in političnih sil naše vsesplošno nagnjenje, se učiti srbohrvaščine in cirilice; čisto v smislu teh običnih naših dispozicij, ki jih ni treba tajiti, še manj jih pa pobijati, je srbohrvaščina od prevrata lanskega leta že oblastveno obligatno uvedena v srednje šole ter se oficijelno ustvarjajo srbo- hrvatski jezikovni kurzi za učiteljstvo; naravnost velika pa je število privatnih takih kursov.

1915 v dolgih diskuzijah, v dneh, ko je bila srbska vlada še v Nišu, preračevala, kakor ustavna oblika bi bila najboljša za bodočo državo, in sta prišla do zaključka, ki se skoro vjema z dolžbami krške deklaracije. Poleg Vošnjaka je sodeloval pri teh prvih ustavnih diskuzijah Laza Marković in kasneje v Londonu sedanji chargé d'affaires v Atenah, gosp. Gavrilović.

Poleg državnega edinstva je pa še drugo vprašanje našlo enoglasno rešitev. Vsi so bili prepričani, da sedaj naša mogoče misliti na drugo ko monarhično obliko. Tu je bilo posebno odgovorno stališče Vošnjaka, ki je bil na Krfu edini zastopnik Slovencev. Zdelo se je tedaj, kakor da Slovenci ne silijo iz okvira Avstro-Ogrske in majske deklaracije s svojimi Habsburgovci, je bila javljena naš v onih dneh na Krk. Dobro se je vedelo, da je to taktični manevar, pa vendar so še mnogi Srbi dvomili, da se hočejo Slovenci združiti s Srbijo. Leto kasneje so vodili ameriški Slovenci, združeni v »Republikanskem združenju«, strastno kampanjo proti Vošnjaku in mu očitali, da ni imel nobene pravice, Slovencev vsiliti monarhijo. Pa kasnejši dogodki so dokazali, da je Vošnjak dobro predvidel želje in potrebe Slovencev.

(Konec prihodnjik.)

Mariborski dogodki.

O Mariborskih dogodkih se bo te dni pisalo več po inozemskih listih, nego pri nas. Naši nasprotniki bodo porabili te dogodke v svoje namene in jih bodo razlagali po svoje, kakor si jih — žele. Zato bo prav, da jih pojasnimo in jih tako pokažemo v pravi luči. Doslej se to menda še ni zgodilo in to proizroča le nepotrebno šepetanje, skrivnostno zavijanje in svojevoli pretiravanje. Potnik, ki je bil v Mariboru, nam poroča sledeče: ob 9. zvečer je počilo ob dravskem bregu nekaj strel, ki smo jih smatrali vsi za kako šalo oz. zdravico za god. Strelji so se kmalu ponovili in potem je pokalo bolj in bolj: tuhtam tudi strojna puška. V predsedkih je trajalo to pokanje do ene čez polnoči. Okna so se povsod odpirala in vsak je hotel vedeti, kaj se godi. Reklo se je najprej, da so se uprli slov. vojniki proti nemškimi oficirjem. Pozneje se je govorilo, da so vojniki nezadovoljni vsled znižanje plače. (Znižali so jim menda po 2 K na dan.) Obenem so šle seveda t. zv. zbrojne vesti: da je toliko in toliko mrtvih, da je vojaška revolta v vseh treh vojašnicah, da je dravski most ves krvav, da švigajo kroglice po vseh ulicah itd. Drugi dan zjutraj sem šel pogledat bojišče: še po poti so me ustavljali znanci češ: vse je krvavo. Nemci so stali v gruclah in si šepetali, drugi so s pozvzdignjenimi glavami hiteli po ulicah. Prišel na Glavni trg. Vse je živo: kmetice in branjeve prodajajo, žene kupujejo. Ob trgu je pripravljena četa vojske. V »Veliki kavarni« sede vojniki s strojno puško obrnjeno na dravski most. Gledam po hišah: niti eno okno ni zdruholeno (po noči so rekli, da je vse razbito). Grem čez most: na levi strani nikakih sledov. Na drugi strani je nekaj strel in zidu hiše, ki stoji tik ob mostu. Grem nazaj: na treh krajih na mostu so sledovi krvi. To je vse. Ljudje obstojajo, gledajo in vsak odhaja naprej. Koliko je mrtvih? Nič ne ve. Ponoči so rekli, da jih je 30, zjutraj so govorili 6. Neki vojak pravi, da ni nihče mrtve. Čez trg peljajo 50 razoroženih vojakov — šest mož stráže zadostuje. Videti so potrti, utrujeni in udani. Odšel sem na kolodvor. Na ulici sem srečal srbsko četo, ki je s ponosnimi koraki korakala v mesto. Vsi so jo pozdravljali in srbski vojniki so odzdravljali s svojim zdravim nasmehom. Kaj je bilo torej oz. streljanje, iz katerega bo zdaj nam sovražni svet napravil »mariborske dogodke«. Ako bi to bil boljševizem, potem bi se bilo to zgodilo dan poprej, ko je naša vojaštvo zvesto stražilo Maribor. Nemci so rekli, da je spopad med Hrvatimi in Srbi. Srbov tam skoraj ni bilo.

Resolucije.

Zeleti in zahtevati je:

1. Da ima vsak naš izobraženi človek znanje jezika, literature in kulture v sga jugoslovanstva, ne samo kake tretjine, kakor je bilo doslej;
2. da se more vsak naš človek vsled svoje izobrazbe čim svobodneje kretati, čim uspešneje delovati po vsej Jugoslaviji; — potem se bo mogoče, tudi nadejati,
- da bo enako ljubil vse dele jugoslovanstva.
- Radi tega je treba:
1. Srbohrvatskih profesorjev primerno število še sedaj prenesti na Slovensko, a slovenskih v pokrajine s srbohrv. književnim jezikom;
2. je treba, da polagajo naši bodoči slavisti obnem izpit iz srbohrv. ščine in slovenščine; izpit, ki jih bo usposabljal delovati po vseh pokrajinah naše države;
3. sploh naj imajo profesorji vseh strok oba knjižna jezika za učna jezika;
4. na vse to naj se pazi pri sestavi učnih knjig;
5. na vseh naših univerzah naj bodo stolice za srbohrv. študij in slovenščino;
6. dišajstva je dati priliko, da pohaja tekom svojih študij vsaj dve jugoslovanški univerzi.

Preiskava je v teku in bo kmalu pokazala, kje je bil vzrok. Upajmo, da bo to poučno za gotove ljudi, ki ne marajo videti z zdravimi očmi.

Ali je treba za to mariborskih dogodkov? Ali res nismo zmogli vzginiti si armado iz naših zdravih zavednih fantov, da bomo ponosni nanjo. Zakaj pustimo med zdravim moštvom hujšake, ki uničujejo disciplino. V Macedonijo ž njimi! Pravi se, da so te vrste elementi izbrabli naše fante, da bi potem v splošni zmedzi začeli ropati in krasti po trgovinah. Karlovski polk je baje zvesto izpolnil svojo dolžnost in je tako rešil mesto pred poskodom. Ko se bo pojasnilo ozadje, bomo videli, kdo je bil kriv. Govorica je že danes mnogo večja, nego resnica. »Mariborski dogodki« so tu. Nemci in Italijani jih bodo izbrabli proti nam — mi pa jih izbrabimo zase, t. j. da enkrat spoznamo svoje napake, da napravimo konec takim razmeram, ki nam uničujejo naše sile in — naš ugled. Ako bo vojaška oblast trpela nemškutarstvo v armadi, vlada pa bo podpirala boljševiške stavke — ne bomo s tem pokazali, da stojimo trdno.

Politične vesti.

Kaj poročajo nemški listi iz Maribora. Graški in dunajski listi so priobčili to-le brzojavko baje iz Maribora z dne 24. t. m.: »Tekom večerajšnjega popoldneva je kolikor toliko zavladal mir. Srbsko vojaštvo je dobilo znatna ojačenja iz Radkone, Slovenske Bistrice in s koroške meje ter je zasedlo mesto s strojnimi. Mrtevce in ranjenke, ki so ležali na dravskem mostu in na glavnem trgu, so Srbi večinoma pometali v vodo. Na raznih poslednjih zlasti pa na mestni hiši se opažajo številne poškodbe, povzročene po strojnih puškah. V bližini artiljerijske vojašnice je več hiš poškodovanih, ker so jih zadeli artiljerijski strelji. Od civilnega prebivalca ni bil, v kolikor se je moglo dosedaj doznati, nihče ranjen. Iz mesta so izginile tri stotnje iz domobranske vojašnice in dva švadrona dragoncev. Pred svojim odhodom so si prilastili zaloge streliva. Več tolp so pripeljali kot vjetnike v mesto. Pričuje se, da se proglasi preki sod. Jugoslovanski vladni komisar v Mariboru dr. Pfeiffer je dal nabiti lepake, v katerih skuša predstaviti vojaški upor kot docela nedolžno stvar, ki se omejuje samo na zahtevo povišanja plače. Vojaki so baje streljali samo v zrak in posrečilo se je to gibanje takoj v kali zadušiti. Koncem svojega oklica navaža, da se uporniki postavijo pred vojno sodišče. Večera dopoldne so bile v Mariboru zatvorene vse prodajalne. — Da so te vesti prikožene in pretrane, se razume samo ob sebi, konstatiramo samo, da v Mariboru izvzmeš malega oddelka sploh ni srbskih čet.

— Kasno spoznanje. »Der neue Tag« piše: »Jutri je obletnica, ko je bil stavljen Srbiji ultimatum. Pol desetletja je prešlo, kar nas je zadel nesreča. Stoj! To je bila fraza, katere smo bili navajeni. Nič nas ni zadelo, mi sami smo si takrat nakopali nesrečo. Da so avstrijski Nemci obkroženi od Čehov, Jugoslovanov in Poljakov, da imajo računati z eksistenco teh narodov, da imajo poleg teh sosedov žal še Ogrce in Italijane, ta dejstva smo leta 1914. prezrili in to je pogubilo starodavno državo. Leta 1919. ta dejstva nadalje obstoje in mi še vedno ne znamo pravih posledic izvajati. Sedaj imamo Ogrce, sedaj Italijane za zanesljive prijatelje. Ne vemo, kako stališče naj zavzamemo napram Slovanom in še vedno nimamo pojmov o pravih razmerju sil. Tako nam gre vedno narobe in mi se zato pritožujemo.«

— Dvojna igra. Romunski pisatelj M. D. Jancovici je izdal brošuro o življenju in delovanju romunskega državnika Take Joneasa. V tej knjigi so navedeni zanimivi podatki, ki stavišajo v zelo čudno luč takozvano »Nebelungen-treue« Nemčije in bivšega cesarja Viljema II. Med drugim navaja Jancovici po informacijah Take Joneasa, da je po leti 1912 takratni nemški državni tajnik za zunanje stvari izjavil romunskemu poslaniku v Rimu Diamandiju, da se nemška vlada zaveda, da je razpad Avstro-Ogrske neizogiben in da se trudi ukreniti vse potrebno, da bi ta razpad ne imel za posledico splošno evropsko katastrofo. — Meseca avgusta 1914 pa je cesar Viljem II. dobesečno rekel princu Karlu romunskemu to-le: »Vaš stric kralj Karel je napravil veliko napako, da se ni postavil na našo stran takoj prve dni, ko je izbruhnila vojna. Recite mu, da je še čas, da popravi to pogrško. Pridružite se meni, jaz vam dam Besarabijo in Odeso, ako jo hočete sprejeti. Kar se tiče Transilvanije in Bukovine, jih lahko od mene dobite najkasneje v 20. letih, ker je to najskrajnejši rok, do katerega še more obstojati Avstro-Ogrska.« — Tako so mislili o Avstro-Ogrski tik pred vojno in med vojno nemški državnik in cesar Viljem, kar jih pa ni motilo, da bi se je ne posluževali kot sredstvo v borbi proti Rusiji, Franciji in Angliji. Rabili so jo kot zamoraca, ki se ga spodi, čim je napravil svojo dolžnost.

Pravilno stališče. Z ozirom na domovsko stavko dne 21. t. m. piše »Samo-

uprava«, glasilo ministrskega predsednika Protića, med drugim tudi to-le: »Kakor so v gospodarskem življenju nam potrebni delavci, tako je tudi delavcem potrebno delo vseh nas ostalih, ker tvorimo mi ostali ogromno večino našega naroda, saj je znano, da šteje v naši državi delavstvo samo 1-2% vsega prebivalstva. Manjšina pa mora spoštovati voljo večine vse dotlej, dokler ona sama ne postane večina. Komur v naši državi ne ugaja, in kdor neče izpolnjevati volje večine, se lahko izseli, kdor noče izpolnjevati zakonov, naj si sam priplise posledice. Vprašamo, da-li je možna kakršnakoli urejena država, v kateri bi mogel vsak posameznik krojiti zakone po svoji volji? Na ta način bi bila onemogočena vsaka civilizacija. Radi tega je vsako takšno gibanje, ki računa s stavkami, korak nazaj v barbarstvo. Naglašamo vnovič: komur v naši državi ne ugaja, naj odide tja, kjer misli, da se mu bo bolje godilo. Naš narod je v svoji borbi za osvobodjenje in ujedinjenje žrtvoval že toliko, da je naša dolžnost, da skrbimo za to, da ga v bodoče za vsako ceno obvarujemo vseh novih žrtv, ki bi lahko nastale zanj, ako bi trpeli razne nemire, izgrede in zmede.«

— Koroški plebiscit. Ko je napadel v francoski zbornici poslanec Chaumet Clemenceauja, mu je odgovoril ministrski predsednik, da je na mirovni konferenci zastopal francoske interese. To je bilo sicer znano, vendar je zelo čudno, da se upa izjaviti predsednik mirovne konference, da je zastopal kraljdomalo samo francoske koristi. Naivni narodi so namreč pričakovali, da bo konferenca zastopala splošne človeške interese, tako pa je vsak gospod Četvorice videl samo svojo deželo, in ker so bili v tem odboru samo zmagovalci, se ni čuditi, da so rezultati prikoženi po tem načrtu. O naši zapadni meji je imela odločati Italija, torej zmagovalka in zato tu ni moglo priti do ljudskega glasovanja — ker se temu upira italijanska korist. Ne, ne, pravi gospodje, ne egoizem, ampak svetost pogodbe, Londonske namreč, katero je treba spoštovati. To je argument — in ker vedo, da ne stoji trdno — so ga podprli s kanonom!

Na sever pogledajte, pravijo, na Koroško, ali ne vidite tu zvišenih načel konference, ali ne vidite tu plebiscita? Tu smo vam dali ljudsko glasovanje. Da, res je, dali so nam ga! Ali vedo sodniki, kako se je tu postopalo z našim ljudstvom? Vedo, ali vsaj morali bi vedeti, da nam je bila ta zemlja ukradena — zakaj nam je enostavno ne vrnejo, kot so vrnili Alzacijo Loreno? Ker nismo v svetu Četvorice — ker nismo med zmagovalci! No, in ker nismo, se moramo zadovoljiti, da se bo Četvorica lahko ponašala s to deželo, češ: ecce homo, glej načela!

Ampak stavi bi ponižno vprašanje: če nam že nečete vrniti tega, kar so nam ukradli, če imata po novejših nazorih lastnik in tat isto pravico, kje pa je ostala — Ziljska dolina, najlepši, najzavlednejši kraj te dežele, kjer se najmanj pozna tujčeva petla! Ziljska dolina seveda, spada med območje zmagovite države, ki je v svetu Četvorice, da zastopa tam svoje koristi!

Plebiscit pa naj se vrši samo, kjer obstojajo spori med premaganimi državami, da se na eni strani uveljavljajo »zvišena načela« in na drugi — če mogoče — razpalijo strasti nanovo in obdržijo sveže tudi za bodočnost, ter tako odvrnejo pozornost od krivde, ki so jih zagrešile velike in zmagovite države, ki hočejo v miru življati svoj plen!

— Naši interniranci na Koroškem. LDU. Ljubljana, 26. julija. Primerno sliko o surovem in nečloveškem postopanju s slovenskimi interniranci od strani nemške »Volkswehr« na Koroškem podaja nastopno uradno poročilo, ki se tiče internirancev iz občine Logaves: Internirancev tukajšnje občine niso sicer orožniki, ki so jih prišli, dejansko napadli, toda grozilo je jim, da se jih mora nataktni na bodala, da se jim morajo rezati živim jermen s telesa in podobno. Pravi križev pot pa so doživeli, ko so jih peljali dne 2. maja ob 12. uri iz garnizijskega zapora v Celovec na kolodvor. Ko so prišli z dvorišča jezuitske vojašnice na cesto, se je vsula na nje množica, krčala in vpila nanje, zmerjala jih in pljuvala. Tepli so jih s palicami in metalni nanje debelo kamenje. To huronsko vpitje in ravnanje je trajalo do vlaka in so interniranci, ki jih je bilo okoli sto, in med katerimi je bilo več vojnih vjetnikov, ki so bili v ravnotakem žalostnem položaju, že komaj čakali, da bi odpeljal vlak. Med potjo so bili na posameznih postajah prav prisrčni sprejemi. — V Vrbi je na postaji približno petnaestletni fant metal s pračo kamenje v vagohe, da so se morali interniranci od okeni pritisniti k stenam vagonov, da so se zavarovali pred kamenjem. Ko je vozil vlak bolj proti Gornji Koroški, so taki sprejemi polenjajali in se je ljudstvo obnašalo napram internirancem mirneje. V Spitalu ob Dravi in v Milštatu se je občinstvo obnašalo človeško. Tu so bili tri dni, nakar so jih poslali na koroško deželno pristavo Litizhof, kjer so jih pustili večkrat na prosto in se jim je v tem pogledu nekoliko boljše godilo kakor v Celovcu, kjer jih je bilo zaprtih 33 v eni ječi, zasmrjeni s polnimi stra-

nišnimi posodami. Hrana je bila popolnoma nezadostna in se je jetnikom zlasti gnusilo smrdljivo konjsko meso, ki so ga v začetku dobivali v Litizhofu vsak dan za obed. Ni torej čudno, da je bilo več oseb črevesno bolnih. Še slabše kot v Litizhofu pa se godi internirancem sedaj v Trebesingu, kjer se nahajata od prejšnjih 11 internirancev iz tukajšnje občine sedaj še dva občana in kjer so že popolnoma obupani.

Imenovanje Aksamoviča za škofa in posledice tega imenovanja. (DDU.) Povodom vesti, da je papež imenoval prot. Aksamoviča za djakovskega škofa na predlog katoliškega episkopata, toda brez obveščanja osrednje vlade, piše splitska »Nova Doba«: »Znano je, da so avstrijski cesarji dosegli od Sve-tole stolice že pred stoletji pravico imenovati škofo. Po razsulu Avstrije pa ni več avstrijskega cesarja in tudi ne predstavništva avstro-ogrske države ter so ta prava prešla na nove države, ki so nastala na ozemlju bivše avstro-ogrske monarhije, to tembol, ker se je ob pokonu izrecno povdarjalo, da ostanejo na teh ozemljih nedotaknjeni vsi dosedanjí privilegiji. Kar pa je papež dovolil avstrijskim cesarjem, tega nima pravice storiti posamezna stranka. Jasno je, da ta pristranski čin krši prava naše države in ne more resignirati pred takimi dejanji, ki jih imenujemo lahko revolucionarna. Jasno je tudi, da profesor Aksamovič ne more biti pripuščten, da vrši škofovsko službo, niti da uživa škofovske dohodke.« List pristavlja, da je Sveta stolica napravila ta korak pod vplivom katoliškega episkopata. Da se tedaj pri takem ravnanju episkopata izognemo cerkvenim borbam, sta dani dve možnosti, ali svobodna cerkev v svobodni državi ali režim sporazuma. Težko odgovornost pred cerkvijo in narodom so prevzeli nase škofoje, ki so izjavili ta konflikt, ki more biti za cerkev usodnejši kakor pa za državo.

Bolgarski zastopnik. Vprašanje zblizanja med našo državo in Bolgarijo se je ventiliralo od različnih strani, udeleževala pa se ni, z malimi izjemami, teh debat — Bolgarija. Zato je bilo upravičeno zanimanje, kdo bodo bolgarski delegati na konferenci, kakšna bo v bodočnosti orientacija Bolgarije. Odposlanstvo govori jasno. Glavna voditelja sta Teodorov in Gešov, moža sladkih besed, vskočita, kadar je treba prositi in trositi pesek v oči nasproti zapadu, ki pa imata vedno pripravljena različne metode Radoslavove, za slučaj ko je treba iti s severom. Je med njima tudi Stamboliški, mož, ki se je upal javno groziti Ferdinandu v neki avdienci pred vstopom Bolgarije v svetovno vojno. Zato sta ga iz previdnosti vzela s seboj, dasi nista bila njegovih nazorov v preteklosti in ne mislita biti v — bodočnosti! Kaj je mislil Teodorov v preteklosti, je dovolj jasno povedal 21. februarja 1916 v sobranju, ko je zaklinjal vlado in narod, naj ne pusti v boju na strani Osrednjih velesil proti Antanti. Vendar je med vojno marsikdo govoril marsikaj, po čemer se ne sme danes soditi. In mogoče bi bilo, da bi se bil tudi Teodorov spreobrnil. Vendar ne kaže. V mesecu juniju je izjavil dopisniku pariškega »Matina«, da ne zahteva nič manj kot del Dobrudže, ki je bil odstopljen 1913. Romuniji, vso Macedonijo, ne da sploh c. enjal Tracijo. To pa je vendar malo dosti. Kajti Bolgarija se je ne samo borila ob strani Centralnih velesil, ampak je zagrešila v tej vojni grozovitosti, ki so celo nemške proti njim le kopija.

In Teodorov ni hotel za te kraje prositi, ampak si jih je hotel — vzeti. Navzlic premirju je obdržal pod orožjem 10 infanterijskih in 8 kavalerijskih divizij; zastopniki Orlando — Sonnina v Bolgari so mu dajali upanje, Teodorov je pričakoval italijansko-jugoslovanske vojne zato so delali bolgarski agentje nemire v Mali Aziji — da s tem odvrnejo del grške armade na drugo stran! To je sicer žalostno — ampak resnično. Sedaj prihaja Teodorov na konferenco. V začetku bo sladko govoril, potem grozil, nazadnje sprejel vsake pogoje in iskal medse sporazuma nad balkanskimi narodi perfidnih diplomatskih spletk, ki mu bodo dajale nado — na — revanšo!

P. P.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev. MINISTRSKI SVET.

LDU. Beograd, 26. julija. Pod predsedstvom ministrskega predsednika Protića je bila večeraj popoldne seja ministrskega sveta. Razpravljala so se velevažna vprašanja o romunskih mejah, kakor tudi vprašanje glede postopanja v akciji madžarskih boljševikov proti Romunski.

KRIVICA V VZHODNEM BANATU.

LDU. Beograd, 26. julija. Povodom odločitve mirovne konference, da se ima z vzhodnim Banatom priključiti Romuniji tudi Temešvar, čegar prebivalstvo je proslilo za prikožitev k Jugoslaviji, opozarja »Trgovinski Glasnik« na krivico, ki se je zgodila s tem Jugoslovanom, zlasti z ozirom na dogovor, ki ga je imela Romunija z zavezniki, ki pa ga je predčasno in enostransko zaključiljem mirom sama kršila. S tem dogovorom se hoče sedaj okoriščati v

ogromno škodo Srbije, ki je za ceno dragih žrtv imela znaten del na zmagi zaveznikov. Da bo krivica še večja, mora Jugoslavija celo pomagati Romuniji v njenem težkem položaju, v katero jo je privedlo napadanje madžarskih boljševikov.

PROTEST PROTI VATAKANU.

Split, 26. julija. »Nova Doba« oestro protestira proti vmešavanju Vatikana v državno oblast z imenovanjem djakovskega biskupa Aškamoviča.

RAZSTAVA SLIKARJA VIDOVIČA.

Split, 26. julija. V kratkem se otvori tukaj razstava slik Emanuela Vidoviča; kasneje namerava isti umetnik izložiti svoja dela v Zagrebu, Beogradu in Ljubljani.

SHOD JDS V VIVODINU.

Zagreb, 27. julija. Danes ob 9. dopoldne je bila v Vivodini javna ljudska skupščina demokratske stranke pod milim nebom. Na skupščino je došel narodni poslanec polkovnik Milan Pribevič.

SOCIJLOŠKO DRUŠTVO V OSIJEKU.

Osiijek, 27. julija. V Osijeku se je osnovalo socijloško društvo. Predsednik je izvoljen gimnazijski ravnatelj Bösendorfer, tajnikom Jeni in blagajnikom Karel Vodička.

BOLJŠEVIŠKI PROPAGATORJI.

Zagreb, 27. julija. Današnji »Jutranji List« prinaša v uvodniku pod naslovom »Tamne sile« z ozirom na zadnje dogodke v Mariboru in Varaždinu, da stoji za boljševiško propagandno akcijo v Budimpešti bivši zagrebski odvetnik dr. Sachs, a upravitelj specialne organizacije za propagando na Hrvatskem je nekdanji urednik »Hrvatske Novosti« Aladár pl. Kottas, čegar oče se je pred nekoliko dnevi zagovarjal v Zagrebu pred vojnim sodiščem radi špijonaže v korist Italij. Kot »profesor« na šoli za izobrazbo agitatorjev za Jugoslavijo fungira v Budimpešti neki Ljustina.

DAR AMERIŠKIH JUGOSLOVANOV.

Dubrovnik, 26. julija. Parobrod »Kassa« je prispel v Split z veliko množino hrane, obleke in obuvala, ki jo pošiljajo naši izseljenci iz severne Amerike v dar svojim rodbinom.

ARETIRANI BOLJŠEVIKI.

Zader, 26. julija. Tukajšnja italijanska oblast je aretirala desetorico zaderskih boljševikov, med njimi vodjo Ghirina in Hrvata Zrinjskega.

ZA INVALIDE.

Sarajevo, 26. julija. O priliki nabliranja za invalide na Petrov dan se je nabralo v Sarajevu samem okoli 120 tisoč kron, v okraju Visoko pa nad 10 tisoč kron.

Neodrešena domovina.

KOMISAR ZA SAMOUPRAVNE POSLE.

Uradni »Osservatore« št. 163 z dne 23. julija 1919. objavlja odlok italijanskega vrhovnega poveljništva, s katerim določa: »Komisarju za vodstvo samoupravnih poslov dežele Gorjske-Gradišanske se poverja vodstvo deželnih samoupravnih poslov za one dele dežele Kranjsko in Koroške, ki se nahajajo tostran premirne črte. — SDU.

KAKO JE BIL V TRSTU DNE 20. IN 21. JULIJA.

Iz nekega pisma: Poleg tega, kar so povedali socijalni demokratje, je imel štrajk v Trstu še drug poseben pomen. Že celi teden dni se je v Trstu pripravljalo se na štrajk. Večer za večerom demonstracije in praske delavcev in takozvanih Neitalijanov (pod tem imenom razumemo v Trstu vse tisto, kar bi bilo Italiji hvaležno, če bi ga ne »rešila«). Pelo in vzklikalo se je tako — ponavljam le besede nacionalno-šovinističnega lista »Nazione« — kot na dan 23. maja 1915. Tako kot takrat se je vzklikalo v Trstu dan z dnem in vzkliko so bili: Abbasso l'Italia, fora le pigne itd. Pa ne samo to, Socijalno-demokratsko glasilo »Lavoratore« se je »zgražalo«, da se v Trstu večer za večerom vije celo »Vogliamo la Jugoslavia«, česar seveda rečeno glasilo ne odobrava. »Nazione« je zahtevala, da kar je v Trstu »neavstrijskega«, naj ne štrajka. Kar je za Italijo, naj izvezi laške zastave. — Če si stopil prvi dan štrajka na ulico, se ti je zdelo, da si sredi vojaškega tabora ali kje na bojišču. Na vsakem vogalu šest na juriš oboroženih vojakov pod poveljstvom dveh karabinjerjev. Na trgu pa je kampiralo vojaštvo. Seveda v največji meri je bilo preskrbljeno za mir in red na trgu stare mitnice, v čigar bližini se nahaja delavski dom. Tam so stale cele kompanije vojakov z nasajenimi bajonetmi in strojnimi puškami. Enaka slika na Glavnem trgu, tam so stali oklopni avtomobili s posadkami. Iznad strehe Lloydove palače so kukale strojne puške. Tudi za sigurnost in obrambo poštnega poslopja je bilo dobro preskrbljeno. Delalo se ni nikjer, ne na suhem ne na morju. Celo na magistratu se ni delalo — vse je hotelo pokazati — ker je ravno hotela »Nazione« vedeti — kako se v Trstu misli. In Trst je pokazal, da Italije ne mara. — Prepovedano so bila zborovanja pod milim nebom, prepovedani obhodi, prepovedana zbiranja na ulici, prepovedane so bile celo reče socijalistične zastave (kar se ni zgodilo niti pod avstrijskim terorjem), dovoljene so bile le laške državne zastave in občinska. Ker je bilo treba celo za zborovanja v zaprtih prostorih dovolje-

nja vojaških oblasti, se je socialno-demokratska stranka odrekla celo tudi zborovanju v zaprtih prostorih. Bilo se je tu pa tam malenkostne praske, ki jih je povzročilo malce preveč nervozno ali pa premalo obzirno vojaštvo. Železnica je vozila z malimi nedostatkami. Železničarji pa po večini niso Tržačani, pač pa iz vseh strani Italije privandrani in prignani Lahji. V nedeljo zvečer so razdeljevali irredentarij letake, ki so pozivljali na delo, trdeč, da so sklenili Francozi, opustiti štrajk, da so se v Italiji vsi povrnila na delo itd., pa vse to ni nič pomagalo — Trst je imel »svoj štrajk«, to je štrajk proti Italiji. V ponedeljek slika mesta ni bila drugačna. Študenti so sicer hoteli manifestirati za Italijo, pa ni šlo. Vojaštvo je razpršilo tudi te, čeprav so nosili v sprevedu dve laški zastavi. Cosa dirà Petiti: to je namreč refren nove tržaške polnične pesmi, ki se glasi: Cosa dirà Petiti, vedendo tanti bolscevichi? Boljševikom se pristiže v Trstu namreč vsakdo, kdor se ne čuti odrešenega. — Kraljev komisar je imel tisti dan, ko so se svečili po tržaških ulicah bajoneti in delale red strojne puške in oklopni avtomobili, vohod na mestni municiji. — Se ena: »Italijani zasedli Ljubljano«. ... in petnaest kilometrov naprej. Da bi se tržaško ljudstvo še bolj strahovalo, so si izmislili oficiozno in z vsjo naglico sklenili po mestu vest, da so laške čete prekorale premirno črto, zasedle Ljubljano in šle še petnaest kilometrov naprej, hofeč s tem prehiteti jugoslovanske čete, ki so hotele o priliki generalnega štrajka prikorakati v Trst. Vidite, so se bahali laški oficerji. Kako smo močni, Trst smo strahovali in še Jugoslavijo ž njim. Seveda da ni verjel tej vesti noben Tržačan.

Zavezniki.

FRANCOSKA DEMOBILIZACIJA.

LDU. Lyon, 26. julija. (Brezžično.) Francoski državni podfalnik v odseku za demobilizacijo, Deschamps, je odredil, da bodo vojaški letniki 1910 odpušteni od 8. do 15. avgusta t. l., letniki 1911. od 16. do 22. avgusta in vojaški letniki 1912 od 23. do 29. avgusta. Razen tega se bo demobilizacija letnikov 1913. do 1917. vršila polagoma od 31. avgusta do 4. oktobra t. l.

PREMIJE MED ZAVEZNIKI IN LJENINOM.

Dunaj, 26. maja. Med romunskimi četami na Dnestru in Ljeningradu od poslancov je sklenjeno v Kišinevu premirje. Boj je ustavljen.

ROMUNSKO - RUSKE SOVRAŽNOSTI.

LDU. Deutsch Altenburg, 26. julija. (Brezžično.) Kakor poročajo uradno iz Bukarešte, je romunska vlada prekinila pogajanja s svojetsko Rusijo ter je prišla s sovražnostmi 24. t. m. o polnoči. Ruska boljševiška mirovna delegacija je odpotovala preko Kišineva.

Mirovna konferenca.

WILSON SE VRNE.

Pariz, 26. julija. Predsednik Wilson se povrne v Evropo, da proklamira Zvezo narodov. On bo predsedoval prvi seji Zveze narodov, ki se bo vršila v Ženevi.

ZADNJE AVSTRIJSKO NAPENJANJE.

LDU. Saint Germain, 26. julija. (D. KU.) »Tagblatt« poroča, da po krajinah strokovnjaki dr. Kamnikar (za Stajersko), dr. Schuhmacher (za Tirolsko) in Beer (za Zahodno Ogrsko) prišli v Saint Germain.

ČRNA GORA SE OGLAŠA.

LDU. St. Germain, 26. julija. (Dun. KU.) Črnogorska vlada je pri mirovni konferenci oficiozno protestirala proti temu, da se je vršilo posvetovanje o miru z Avstrijo, ne da bi bili pozvani k temu tudi črnogorski delegati. Pridrži se, da bodo zahtevani izpolnjeni, vseh svojih zahtev pozneje.

POGODBA Z BOLGARIJO.

LDU. Pariz, 26. julija. (Dun. KU.) »Agence Havas.« »Excellior« poroča, da je mirovna pogodba za Bolgarijo skoro že dogovorjena. Pogodba bo zahtevala nad eno milijardo odškodnine, katere največji del dobite Romunija in Srbija, ostane pa Grška.

LDU. Lyon, 25. julija. (Brezžično.) Vrhovni svet zaveznikov se je sestel k seji v petek popoldne in je nadaljeval razpravo o določbah glede razorožitve ki naj tvorijo del mirovne pogodbe z Bolgarijo. Isti dan zjutraj je zborovala tudi komisija za otočje Spitzbergov.

Iz Avstrije, Madjarske, Nemčije, Turške.

PRISILNO POSOJILO V NEMČIJ. Frankfurt, 26. julija. »Frankfurter Zeitung« javlja, da bo Nemčija namesto velike oddaje imetja razpisala dvedo- stotno prisilno posojilo v znesku 200 milijard, kar bo zadostovalo, da se pokrije državni dolg in razna posojila.

AVSTRIJA IN ITALIJA.

LDU. Dunaj, 25. julija. (Dun. KU.) V glavnem odseku narodne skušnice je prečital predsednik Seitz pismo dr. Bauerja, v katerem le-ta izjavlja, da je bilo načelo njegove politike, pridobiti Nemčiji Avstrijo in Italijansko priatelj-

stvo. Upal je, da bo s tem, ako bo Italija podpirala zedinjenje Nemške Avstrije z Nemčijo, pridobil zaščito proti zahtevam slovanskih sosedov po nemški zemlji in da se bo s prijateljskim dogovorom našla za oba dela sprejemljiva rošitev južnotiroske vprašanja. Upal je tudi, da bo mogla biti Nemška Avstrija posredovalka, da bi ves nemški narod zopet pridobil italijansko priateljstvo. V tem njegovem stremjenju ga je vzpodbujala cela vrsta dokazov naklonjenosti, ki jo je izkazovala italijanska vlada Nemški Avstriji pri razpravljanju raznih zadev. Svoje delovanje je torej osredotočil na to, da bi dosegel sporazum z Italijo v tirolskem vprašanju, ki je edino ločilo Italijo in Avstrijo. O tem delovanju je poročal narodni skupščini 7. julija, žalibog pa je ostalo njegovo delo brezuspešno. Dne 8. junija mu je princ Borghese, italijanski pooblaščenec na Dunaju, sporočil, da italijanski vladi ni mogoče spustiti se v diskusijo, ki bi utegnila omajati popolno suverenost italijanskega kraljevstva nad Alto Adige. S tem je njegova politika propadla vsled intransigence italijanskega imperijalizma, kajti ako vztraja Italija pri aneksiji Nemške Južne Tirolske, je ono iskreno prijateljstvo med Italijo in Nemško Avstrijo, ki je bilo smotno njegovih prizadevanj, za dogleden čas nemogoče. Italijanski imperijalizem silil torej Nemško Avstrijo na novo pot, za to pa, pravi dr. Bauer, on ni pravi mož. Zato je dne 13. julija javil državnemu kanclerju svoj sklep, da odloži vodstvo državnega urada za zunanje stvari. Državni kancler ga je prosil, naj svoj sklep odloži, dokler ne bo dana možnost, se o zadevi pogovoriti ustmeno, kar se je zgodilo 23. in 24. t. m. v Feldkirchu. Državni kancler je njegovemu sklepu pritril.

EKSCESAR SE NASTANI V ANGLIJI?

Pariz, 26. julija. Dočim je prinesla »Chicago Tribune«, da je predložil ekscesar Karel dr. Rennerju prošnjo, da se mu dovoli povratek v Avstrijo, javlja »Le Journal«, da pojde Karel Habsburški v London, kjer ga sprejme kralj Jurij v avdienci in da bo pri tej priliki prosil, da sme živeti v Angliji.

RENNER, AVSTRIJSKI ZUNANJI MINISTER.

LDU. Dunaj, 26. julija. (Dun. KU.) Narodna skupščina je z vsemi glasovi sprejela predlog glavnega odseka, da se poveri vodstvo državnega urada za zunanje posle dr. Rennerju. Predsednik Seitz je pripomnil, da je dr. Renner pripravljen prevzeti ta posel.

SPOPAD BOLGARSKIH IN FRANCOSKIH VOJAKOV.

LDU. Lyon, 26. julija. (Brezžično.) Vsled bolgarske - francoskega spopada v Lom Palanki, kjer so štirje francoski vojaški izgubili življenje, je bil polk francoske pehote odpislan v Sofijo.

LDU. Beograd, 27. julija. Ko so večeraj popoldne francoske čete korakale skozi Lom Palanko, so streljali nanje bolgarski vojaški. Vnel se je boj s puškami, v katerem je bilo težko ranjenih 9 francoskih častnikov in 20 francoskih vojakov. Krivce so prijeli in razorožili ves bolgarski polk, ki se je nahajal v Lom Palanki. Dogodek je bil takoj brezžično javljen vojnemu ministru v Parizu in poveljniku francoske armade v Bukarešti.

LDU. Beograd, 27. julija. Na odredbo generala Francheta d'Esperaya se pošlje na Bolgarsko francoska divizija, ki ima nalogo bolgarsko vojsko razorožiti.

ROMUNI PROTI MADŽAROM.

LDU. Deutsch Altenburg, 26. julija. (Brezžično.) Iz Bukarešte poročajo romunski vojaški glavni stan, da bo romunske čete pričele z bojem proti madžarskim rdečim četam, katere so premagale pri Tokaju ob Tisi. Sovražnik je imel velike izgube. Pri Kisujazlasu so bile madžarske čete krvavo odbite. 400 mrtvecev in več sto ranjenecv je pokrivalo bojišče. Ministrski predsednik Bratianu je izjavil, da bo Romunija pričela samostojno protiofenzivo s četami ogrske protivlade, ako ji ne bo Antanta poverila mandata.

Italija.

TRETIJA ITALIJANSKA ARMADA RAZPUŠČENA.

LDU. Reka, 26. julija. Po najnovejših vesteh iz Rima je razpuščena tretja italijanska armada, ki je imela sedež v Trstu in kateri so bili podrejeni štirje vojni zbori v Istri. Poveljnik armade, vojvoda D'Acosta, je postal generalni inspektor pehote. To mesto je bilo zanj posebej krejano. Pri tej priliki je izdal na armado povelje, v katerem se zahvaljuje vojski za pridobljene zmage.

PROBLEMI ITALIJE.

Milan, 26. julija. »Corriere della sera« od 25. julija donaja iz Pariza zanimivo informacijo svojega dopisnika Emanuela glede jadranskega problema. Tekom treh dni vrhovni svet alijancev ni imel nikake seje, ker nimajo ameriški delegati ki so ostali v Parizu, oblasti, da bi menjali kardinalne točke Wilsonove rešitve jadranskega problema in morajo zato za vsako najmanjšo izjavo iskati informacijo iz Bele hiše. Ti

telegrafčni razgovori pa zelo zavlačujejo pogajanja. Ker je Wilson, predno je odpotoval, s čvrsto storjenim odlokom sporočil mirovnim delegatom svoje stališče, je izključeno, da bi se moglo na njega tako delovati, da zmanjša svojo nepopolnost. Italijanski delegati se nahajajo po pogodbi z Avstrijo še pred temi »Je štirimi problemi: pred jadranskim, maloazijskim, kolonijalnim in ekonomskim. Glede Male Azije se ne more nič definitivnega skleniti, dokler Wilson ne dobi dovoljenja ameriškega kongresa za kandidature, ki jih je postavil glede mandata za Carigrad, Armenijo in druge dele Turčije. Kar se tiče kolonijalnega problema, vodijo se še pogajanja v francoskih krogih; baje prevladuje ugodno razpoloženje o odstopitvi Džibutija. Glede ekonomskega problema je došlo do povoljne tehnične pogodbe z Morganovo skupino bankirjev, manjka pa še privoljenje ameriške vlade. Wilson hoče, da naredi zaključek tega sporazuma odvisen od tega, da se doseže prejšnji sporazum v jadranskem vprašanju v tem smislu, da ekonomski sporazum ne stopi prej v moč, dokler predsednik ameriške vlade ne najde zadovoljivo rešitve glede vprašanja Reke in Dalmacije.

ČRKOSTAVNI ŠTRAJK V RIMU.

LDU. Trst, 25. julija. Listi poročajo iz Rima od 23. t. m.: Črkostavska stavka traja že 15 dni. Smatra se na vsak način, da ne bo mesto več dolgo časa ostalo brez časopisa, ker se zdi, da bodo podjetniki najeli druge delavce, če se delavci jutri ne povrnejo na delo. Z druge strani je za danes zvečer sklicano zborovanje rimskih časnikarjev, kjer se bo razpravljalo o položaju, ki je nastal za časnikarje vsled črkostavske stavke.

Spominjajte se zaklada „Slov. sokolske zveze“.

Dnevne vesti.

Petletnica. Danes je poteklo pet let, odkar je Avstro - Ogrska napovedala vojno Srbiji. Vladajoči krogi na Dunaju so bili takrat prepričani, da bo Evropa mirno trpela avstro - ogrski pohod proti Srbiji in da ne bo niti s prstom ganila, da prepreči zarobljenje srbskega naroda. Tudi Dunajčani so pozdravili napoved vojne z največjim navdušenjem. Dunajski listi so takrat sanjali o razširjanju avstro - ogrskega območja doli do Soluna. Pri nas na jugu pa smo že takrat vedeli, da je z napovedjo vojne Srbiji udarila zadnja ura stari avstro - ogrski monarhiji in da bo iz vojne izšla zmagovala ideja o ujedinjenju in državnem združenju vseh jugoslovanskih plemen. Načrt, da se zgradi nemški most od Belta do Adrije in od Hamburga do Bagdada, je razbila svetovna vojna. Nemčija, ki je gradila ta most, leži ponižana v prahu, njena zvesta služabnica in pomočnica Avstro - Ogrska, ki je v svoji prešernosti in oholosti prva zažgala baklo svetovnega požara, pa je zgnila s svetovnega poprišča. Na njenih razvalinah je vzkliko sedaj kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev, izšlo je iz ujedinjenja treh vej jedinstva jugoslovanskega naroda. Često so preje avstrijski državni izjavljali, da se more ujedinjenje Jugoslovancev izvršiti samo preko kadavra avstro - ogrske monarhije. In to se je tudi zgodilo. Avstro - Ogrska spada preteklosti, svetla bodočnost pa pripada Jugoslaviji in vsem onim na novo osvobodjenim državam, ki so vzkliko iz njenih razvalin. Geslo »Avstrija erit in orbe ultimata«, s katerim so stoletja varali in slepili zarobljene narode, se je izkazalo za neresnično. Avstro - Ogrska je propadla, kakor vsak drug organizem, čegar oščrje razjedajo razne notranje bolezni. Bil je to naravni proces, katerega so videli vsi, razun slepih avstrijskih državnikov. V zadnjih petih letih je naš narod mnogo trpel in pretrpel. Često se je zdelo, da ne bo preživel svetovnega viharja, toda velika življenjska sila našega naroda je premagala vse in danes so uresničeni oni ideali, o katerih so stoletja sanjali najboljši kulturni in politični činitelji trojnega našega naroda. Ko zremo nazaj v prošlost, se spominjamo v spoštovanju nebrojnih onih žrtev, ki smo jih položili na žrtvenik ujedinjene svoje domovine, istočasno pa zremo s trdno zavestjo in krepljenim zaupanjem v bodočnost, ker smo prepričani, da mora biti ta bodočnost za naš narod in za našo državo samo svetla in sijajna.

Z doželne vlade. Poverjenik za notranje zadeve ta teden ne sprejema strank, ker bo službeno odsoten. Kraljevska garda v Ljubljani. V pokrajinskih središčih, Zagrebu, Sarajevu in Ljubljani, se ustanovijo bataljoni kraljevske garde, za katere so že imenovani poveljniki. — LDU. »Marburger Zeitung« pod državnim nadzorstvom. Vlada je dala pod državno nadzorstvo »Marburger Zeitung«. Za nadzornika je imenovan dr. Fran Lipold, odvetnik v Mariboru. Inženirski inštitut iz arhitekture. Strojke je napravil na dunajski tehnični visoki šoli g. Kregar Rado. Draginske doklade državnih službenecv in vpokojencev. Delegacija ministrstva financ je prav kar prejela oficiozno obvestilo, da so zvišane

doklade dovoljene s veljavnostjo od 1. julija t. l. Odredilo se je, da se poviški kakor hitro mogoče, na vsak način pa v prvem tednu avgusta likvidirajo in nakažejo.

Imenovanje v poštni službi. Za provizorična poštna konceptista Anton Suhač in Joško Peršič pri poštnem ravnanstvu v Ljubljani.

Poštnemu ravnanstvu v Ljubljani. Trboveljska pošta II. Skrbno poštno ravnanstvo v Ljubljani opozarjamo zadnjikrat, da naj nam že vendar enkrat izposluje redno poštno poslovanje ali se naj pa sploh pošta Trbovlje II. opusti. Vsak dan enkrat — veliko — krat pa še to zelo težko — od damo in dobimo naša pisma in denarne pošiljave; kar pa je zavrtov in drugih težjih poštnih pošiljav, moramo ali voziti pol ure daleč na pošto Trbovlje I. ali pa tja zopet po nje hoditi. In to v kraju, kjer je sedež županstva, župnega urada — orožništva — dveh brazrednih šol in več trgovin. Pošta Trbovlje II. je torej samo po imenu, od nje nimamo ničesar — torej proč z njo! Zakaj, nepotrebnih stroškov? — Davkoplačevalci.

Hugon Mužina. Mi vsi, ki smo čitali te dni smrtno poročilo, da je umrl Hugo Mužina, asistent na češki univerzi, smo z žalostjo slišali to vest, kajti kdor ga je poznal, ta vé, da smo izgubili v njem mladega, nadarjenega moža, ki bi bil svoje dobre sile posvetil domovini. Izhajal je iz narodne goriske družine: njegov oče je bil nadpaznik v Gradski. Ob začetku vojne je moral družina pobegniti. Hugo je študiral na češki univerzi farmacijo. Bil je v svoji stroki rojen talent in je dosegel s svojimi zmožnostmi velike uspehe, ki so vzbujali nade, da dobimo v njem dobro moč za svojo univerzo. Ako bi mu bilo dovoljevalo zdravje in čas posvetiti se bolj svoji stroki, bi bili imeli v njem kapaciteto, ki jo je kazal že sedaj pri svojih prvih začetkih. Kdor ga je videl lanske leto, ko smo se še shajali v »Vipavski vinarji« na Vinogradih, je z žalostjo moral pustiti najlepše nade, kajti njegovo zdravje je bilo slabo. Bil je baš na koncu svojih študij in se je pripravil resno za višji poklic. Toda ni mu bilo dano. Bil je poštena slovenska duša, dober človek, zvest prijatelj. Slovenci smo izgubili v njem več nego enega iz onih naših najboljših ljudi, ki žive danes kot begunci, ali kot neodrešeni. On je bil oboje: gorisko podnebje bi mu bilo dalo najbrž novih sil, da bi bil premagal smrt v tej dobi, ko je obetal tako mnogo. Tako pa se nam žalost srce ob izgubi te lepe mlade slovenske sile. — N. v. m. p.

»Wir sind boljševiki!« Ob cesti v Rogatec, blizu Sotle, stoji na lepem kraju lepa vila, last narodne družine Klemenov. V ponedeljek zvečer je prišel pod okno tuje, s črnopobarvanim obrazom in je prosil za prenočišče. Ljudje so bili že pri počitku in domača hčerka ni hotela odpreti, ker se ji je zdel tuje sumljiv. Rekel je, da je blodil po gozdih, da že več noči ni spal in da je večkrat zadel ob kako drevo, zato je tako črn. Ker ni bil sprejet, je odšel in čez nekaj časa se je vrnilo 20 do 30 dobro oboroženih ljudi, s poornjenimi obrazi. Začeli so razbijati na vrata in so zahtevali, da se jim odpre. Govorili so nemško. »Wir sind boljševiki!« — so rekli. Ljudje so trepetali od strahu. Domača hči je imela še toliko poguma, da jim je rekla, da naj gredo drugam, kjer je več bogastva. »Kommen auch die an die Reih« — so rekli razbojniki in so razbijali naprej. Ubogi prebivalci so se rešili na ta način, da so obljubili odpreti vrata, da lahko tatovi pokradejo, kar hočejo, samo če jim življenju puste. Tatovi so to obljubili. Ko so vdrl v hišo, so zvezali hčer in očeta, matj z otroci se je skrila v peči. Tatovi so razbili vse in kar so mogli, so odnesli. Skode je na ti soče. Orožništvo je šlo zjutraj na sled in je nekaj ukradenih stvari našlo, ker jih menda tatovi niso mogli vleči s seboj. Sluti se, da so bili domačini. To so torej ljudje, za katerih čast in slavo je staval pošteni slovenski delavec in katerih »novi red« je deželna vlada odobraval s tem, da je pustila po Ljubljani kričati »živjo njih zastopnikom Beli Kunu in Ljenu!« Dan stavke so »boljševiki« porabili za nasilje in tatvino. Mislimo, da ima slovensko ljudstvo še toliko sile, da bo premagalo to zlo in naše oblasti toliko odločnosti, da se v deželi zagotovi varnost življenja in imetja.

Po Tirolskem se cedi med in mleko. Tako vsaj nekako so hoteli povedati pred kratkim naši listi. Nekd gospod, ki se je vrnil včeraj iz Inomosta, mi je pravil tole: Meso dobijo po 10 K kilogram, toda vprašanje je, kdaj se to zgodi. Kajti danes se dobi od mesa v Inomostu samo predpisana cena in na teden za osebo po 10 kg, ki pa večkrat izostanejo. Danes n. pr. se deli v Inomostu meso za pretekli teden. Da pa ne bi kdo mislil, da se nekaterim slojem prebivalstva mogoče v tem pogledu bolje godi, naj povem, da kuhajo tudi mesarji — prežganko. Nekoliko bolje je z jajci. Teh se namreč še dobi: štiri za 10 K, althoché po 20 v kos! Po restavracijah dobijo za kosilo krompir in zelenjavo, zvečer za spremembo zopet

— krompir in zelenjavo. Svinjina in mast je za Inomost abstrakten pojem. Klobase, ki jo je dotični gospod prinesel iz Jugoslavije, v Inomostu kmalu niso več spoznali, toda ne mislite, da mogoče radi tega, ker je vseobalila več govedine kakor svinjine. — In še nekaj kuhajo v Inomostu: velik arš ne le proti Italiji in Jugoslaviji, ampak tudi proti — Dunaju. Proti Dunaju pa sato, ker jim hočejo Dunajčani odnesti še onih par jajc, prinesejo pa nikoli nič prida. Italijanov mrgoli v Inomostu, vse restavracije so polne, mrgoli pa tudi bivših avstrijskih oficerjev, ki nimajo sedaj nikakega posla. — Tirolci so obdali svoje deželo s kitajskim zidom: brez posebnega njihovega dovoljenja ne sme nihče prekorčiti meja. V Inomostu se smeš muditi tri dni. Magistrat te ob zglasitvi pouči, kdaj je treba »verschwinden« — Tako torej! In ti, ljubli sohržavljan, ko si se v Ljubljani do siteda napil in najedel, če tudi za drag denar, zabavljaj naprej; kajti ob polnem želodcu je to opravilo lažje kot ob praznem.

Dobrote boljševiškega gospodarstva. Vojak, ki se mu je posrečilo uiti iz Budimpešte, pripoveduje, da vlada v Budimpešti pod boljševiško vlado tak glad, da plačujejo ljudje pordijo kislega zelja po 22 K.

Poziv zasebnemu uradništvu bivše Stajerske. Pozivamo tem potom vse zasebne uradnike in uradnice (t. j. vse one nastavljenice denarnih zavodov, trgovine, obrti in industrije ter odvetniških in notarskih pisarn, ki so podvrženi zavarovalni dolžnosti) brez razlike političnega prepričanja, da nam takoj javijo po dopisnici svoj natančen naslov. Kjer jih je v enem podjetju več, store lahko to skupno v pismu. Sestaviti moramo natančno statistiko vsega zasebnega uradništva. V ta namen bomo razposlali takoj, ko dobimo naslove, vprašalne pole z vsemi potrebnimi pojasnili glede nadaljnjih korakov. Pokažite, da se zavedate svoje stanovske dolžnosti in da vam je pri sreči zboljšanje bednega stanja, v katerem še životari toliko naših kolegov in kolegin. Društvo zasebnega uradništva, Celje, Narodni dom.

Kakšen namen imajo meščanske šole? V Ljubljani se otvorijo že jeseni meščanske šole. Čuli smo pa tudi že opazko: »Tukaj imamo vendar že dosti šol, čemu še meščanske?« V večjih mestih, kjer so srednje šole, imajo meščanske šole v prvi vrsti namen, razbremeniti srednje šole, ter jim odvezati vse tiste učence, ki nimajo resne volje ali pa jim manjka zmožnosti (zlasti jezikovnih) dovršiti srednjo šolo; potrebujejo pa vendar za svoj poklic nekoliko več znanja, kakor ga jim more dati navadna ljudska šola. Tako znokroženo znanje dobe v meščanski šoli, od katere imajo potem več dobika, kakor od par razredov srednje šole. Meščanska šola je torej šola za srednji stan, zlasti obrtni in trgovski. Absolutni meščanske šole pa tudi lahko vstopijo v obrtno ali trgovsko šolo. V manjših mestih, kjer ni srednjih šol, pa nekoliko nadomeščajo tudi nižjo realko, ako se vpelejo kot neobligaten predmet francoščina, ki jih vposreblja za vstop v višjo realko. S tem je staršem prihranjeno mnogo stroškov ter imajo tudi otroke več časa pod svojim nadzorstvom.

Vis. šol, svet pozivlja s posebno odredbo učiteljstvo, naj v podnitcah pripravlja učence ljudskih šol za vstop v srednje šole in na učiteljske. — Gospodje pri Vis. šol sveta, bodite uverjeni, da korokemu učiteljstvu zgodovina ne bo mogla nikdar očitati, da se ni zavedalo svojih dolžnosti v času, ko je bila domovina v nevarnosti in ni mogla pogrešati nobenega svojih sinov. Smelo in ponosno trdimo, da dela koroko učiteljstvo več nego bi se sploh moglo od njega zahtevati. — Za jugoslovanski del Koroske se je konstitual »Narodni svet«, ki ima v vsakem večjem kraju svoje krajevne odbore, Gospoda, prepričate se vendar, koliko dela ima pri teh korporacijah učiteljstvo! — Z veseljem bi se žrtvovali do skrajnosti in prevzeli tudi delo, ki ga nam nalaga Vis. šol svet, s omenjeno odredbo, ko bi tega dela ne smatrali za popolnoma nepotrebne: Z njim bi namreč le podpirali komedijeto srednješolskih učiteljev. Sedaj, ko moramo delati doslovno dan in noč, da rešimo vsaj čisto slovenski del Koroske, prihajate z zahtevo, naj bi dragoceni čas ubijali z analizo! Za slučaj, da je koncept omenjene odredbe prečital tudi kak pedagog, si dovoljujem konstatirati, da je prespal vsaj 20 let. Končno še nekaj! Radi bi vedeli, kdo je zgrešil to naredbo. Ali ne ve dotičnik, da mora biti sprejet v prvi letnik učiteljskega le oni, ki je dovršil splošno srednjo ali pa meščansko šolo? Ali mislite odalej sprejemati na učiteljske absolvente ljudskih šol? Zakaj ne poskusite rajši z absolventi otroških vrtcev? Prepričani smo, da g. E. Gangl, višji šolski nadzornik za Korosko, ne ve nič o tej odredbi. — Gospoda, če boste na tak način škodovali ugledu učiteljskega stanu, če boste grobokopi lastnega naroda, se bo uprlo vse učiteljstvo. Zato

nes apeliramo na slovensko javnost, da nas podpira v tem boju za blagor naroda.

Ivan Kobler †. Pogreb nadpaznika Ivana Koblerja, ki je bil od Italijanov v izvrševanju službe ustrelen, se je vršil včeraj ob 16. iz deželne bolnice. Toliko v vednost onim, ki bi se hoteli udeležiti pogreba. Bilo je namreč pomotno razglašeno, da se vrši pogreb šele 28. t. m. Pogreb je bil naravnost veličasten. Udeležila so se ga vojaške in civilne oblasti ter vojaška godba, na grobu pa je govoril pokojnemu v slovo vojaški kurat Ivan Kobler zapuščena vdova z dvema otročičema, od katerih je eden 3 leta, drugi 1 1/2 meseca star. Prijatelji pokojnega so napravili zbirko, da pomorejo težko prizadeti rodbini v teh težkih časih, darove pa sprejema in izkazuje tudi uprava našega lista.

Lastnikom avtomobilov in motornih koles. Opozarjajo se vsi lastniki avtomobilov in motornih koles na naredbo celokupne deželne vlade za Slovenijo z dne 16. aprila 1919 št. 446 (uradni list 76). Po mestu in deželi je še mnogo motornih vozil brez predpisane nove evidenčne številke. Varnostni organi imajo ukaz počenši s 1. avgustom 1919 nastopati najstrožje v smislu gori navedene naredbe.

Okrajni fiziki. Razpisano je veliko število služb za okrajne fizike v vsem kraljestvu. Potreba je zelo velika, ker se širijo povsod nalezljive bolezni. Imenovanja izvrši sanitetni oddelek ministrstva za notranje stvari.

Učiteljski kongres v Beogradu. Srbsko učiteljsko društvo je pozvalo vse učitelje kraljevine SHS, naj pridejo v Beograd na veliki učiteljski kongres, ki se vrši dne 6., 7. in 8. avgusta t. l. Na tem kongresu se bodo razpravljala sledeča vprašanja: 1. organizacija vseh učiteljev, brez ozira na vero v enotno društvo, čigar sedež ima biti v Beogradu; 2. padlim učiteljem naj se postavi spomenik in v ta namen naj se izvoli odbor, ki naj ukrene vse potrebno za nadaljnje delo.

Dijaki in vojaško službovanje. V sled odredbe vojnega ministrstva se ne bodo rekrutirali dijaki, ki sedaj posejajo šole, a do danes niso izpolnili svoje vojaške dolžnosti. Vpoklicani bodo v vojaško službovanje šele potem, ko dokončajo svoje študije. Vlada naredba se nanaša na vse kraljestvo Srbijo, Hrvatov in Slovencev in na vsa vseučilišča. — LDU.

Delegati dijaških stanovskih in podpornih društev se sestanejo na poziv društva »Jugoslavija« v Pragi dne 10. avgusta v Beogradu. Pri dohodu se je treba javiti pri g. dr. Čoroviču, uredništvo »Demokratije«, Uskoška ul. 8, Beograd, kjer dobe nadaljnje informacije in navodila.

Izpit iz francoskega jezika. Sporoča se nam, da je g. Josip Jeras položil zelo dober uspehom izpit iz francoskega jezika na sveučilišču v Bordeauxu. Čestitamo!

Odstavljen uradnik. Na tožadno našo notico v 171. številki lista smo naprosili, da pojasnimo, da Matič ni bil odstavljen od tukajšnje pokrajinske vlade, ker tudi on ni imenovan ni bil Pač pa ga je imenovalo in odpoklicalo ministrstvo za oboroženo silo. Mogoče je, da je Matič zakrivil glede premoga anarhijo, ne more se pa reči, da bi bil to storil za svojo lastno korist. Matič je bil vseskozi pošten mož, toda samo malo neroden, ker je ravnal povsem kot vojak na povelje, ne da bi bil pomislil na končni efekt.

Stavka v Fali je končana. Delavstvo je dobilo 30% povzvišanje plač.

Da svet sliši tudi iz Korotana glas, kako je našo slovensko prebivalstvo na Koroskem zavedno. Vas obvestimo, da se je na novo sestavil krajevni odbor narodnega sveta za občino Labod. Za predsednika je bil izvoljen enoglasno g. Glogovšek Anton, poštni upravitelj v Labodu, za podpredsednika g. Peter Tršič, posestnik in gostilničar v Drumoljah, za tajnika g. Stane Jernej, postajenačelnik v Labodu in zavežen tega še 4. g. odborniki. Nadalje se je določilo, nedeljo 27. t. m. prirediti shod in vložiti oster protest z resolucijo in zahtevo na mirovno konferenco, da pripade Celovec našemu ozemlju in da glasovanja na naši sveti zemlji ni potreba.

Se nekaj o Milanu Gorupu. Res je neverjetno, da bi bil Milan Gorup — slovenski legionar in udarnik — morilec ruskega carja. Toda mogoče vendar le je in tudi časovno to ni izključeno; ker ruski car ni bil umorjen kar dar so se bližali Nemci Kijevu, ampak pozneje Ruski listi so prinesli še 1917. leta in v začetku 1918. leta vesti o umoru Nikolaja II., vendar so se te vesti izkazale kot neresnične. Šele v poletju 1918 tega leta (datum se več ne spominjam) so prinesli listi v takratni Jekaterinburg, da je bil v Jekaterinburg umorjen bivši car s prestolonaslednikom, kamor so ga bili pripeljali iz Tobolska. Ker so bile take in podobne vesti takrat pogoste, temu izpovedi nihče verjel ni. Posreje, ko je bil Jekaterinburg že v rokah Čehoslovakov, se je vest potrdila, na dan so prišle poleg tega še razne podrobnosti in okoliščine, v katerih je Nikolaj umrl. V tem času je bil Milan Gorup pri Samari, vendar se je vrnil, da bi bil v Jekaterinburg.

Umrl je v Litiji višji sodni oficijal v pokoju in hišni posestnik g. Jakob Roglič N. v m. p-l.

Kultura.

Koroska Slovenija, spisal dr. J. C. Oblak. Izšla je v komisiji založbi L. Schwentnerja v Ljubljani brošura pod tem naslovom, spisana od dobrega poznavalca koroskih razmer. Brošura ki obravnava na 50 straneh najzgodnejša aktualna vprašanja Koroske in Celovca zlasti s osiromaškega mirovne konferencie, stane 8 K 60 v 10% draginskega pribitka; po pošti 4 K 20 v.

Novi učni načrti za srednje šole (načrta za učiteljska nimamo v rokah) v kraljevini SHS, naj bi se po želji ministrstva za notranje stvari že začeli.

kom šolskega leta 1919/20. Njega bistvo je to - le: srednja šola bo obsegala osem let (tudi realka!) Razredi I.—III. naj so po celikraljevini enotni, in sicer se v I. učijo samo materinsčina (5 ur), pa verouk (2), zemljepis (3), prirodopis (2), matematika (4 ure), vsega skupaj 16 ur na teden. Torej nobenega tujega jezika ne, niti latinščine niti ne modernega. V II. razredu se začne s francoščino (3 ure), a vseli ur bo le 17 na teden. V III. razredu se prične tudi z zgodovino (predvsem jugoslovansko), po 3 tedenske ure. Do tu so vsi srednješolci čisto enako uče in vzgajajo. V IV. razredu (ko bodo starši že nekoliko presodili, za kaj ima učenec več smisla), se bodo ločili: eni bodo privzeli k dosedanjim predmetom latinščino po 3 tedenske ure, do tu se vsi srednješolci privzeli angleščino (eventualno nemščino po 3 tedenske ure, realci). Oboji tudi kemijo (po 2 uri na teden). Načrt računa s tem, da bodo po IV. razredu mnogi ostavili srednjo šolo. S IV. razredom neha tudi pouk v verouku (ako ne bosta država in cerkev v poedinih slučajih drugače določili). V V. razredu se bodo gimnazijci spet ločili: eni bodo začeli z grščino (humanisti, po 4 ure), drugi pa z angleščino, oz. nemščino po 3 ure, realna gimnazija). Matematika bo od 21—30 ur. Odbor Društva profesorjev se mora čim prej o načrtu izjaviti. Imel bo dne 1. avgusta ob 3. popoldne sejo o tem na prvi SHS - gimnaziji. Izjave gg. tovarišev do tedaj dobrodošle! Načrt se lahko podrobno pregleda pri tajništvu društva.

Gospodarstvo.

Jesenski semenj v Lyonu. Ministrstvo trgovine in industrije v Beogradu naznanja tukajšnji trgovski in obrtniški zbornici, da so naši producenti in importirji povabljeni, da se udeležijo letošnjega jesenskega Lyonskega semnja, ki se prične 1. oktobra in traja do 15. oktobra t. l. Ker je zbornica naprosena, da nabere udeležnike in druge potrebne podatke, vabi po tem potu interese, ki se nameravajo udeležiti tega semnja, da ji nemudoma prijavijo svojo udeležbo ter hkratu sporoče, kaj nameravajo razstaviti in koliko prostora potrebujejo v stojnicah (barakah). Pripominja se, da je cena za eno stojnico 600 frankov. Pripadniki kake Francoski sovražne države niso pripušteni na semenj. Razstaviti in prodajati se sme le lastne izdelke.

Slabo žigosane krome. Ministrstvo za železnice je izdalo naredbo na vsa železniška ravnanstva, da se v bodoče vplačevanje vseh pristojbin mora izvršiti samo v kronah, ki so jasno žigosane. Ta naredba se je zaradi tega izdala, ker se je v poslednjem času v prometu pojavilo velikansko število kronskih bankovcev iz Avstrije in Madžarske. — LDU.

Gozdne uprave. V ministrstvu za šume in rudarstvo je izdela zakonski načrt o organizaciji gozdnih uprav za vse kraljestvo SHS, na podlagi katerega bodo v bodoče izvrševale svoje dolžnosti okrajne in okrožne gozdarske uprave. — LDU.

Dovoljtev za nakup živil. Ministrstvo za prehrano in obnovo dežel v Beogradu je izdalo nastopne dovolitve za uvoz živil v Slovenijo: Antonu Kolenc v Celju 10 vagonov koruze in 1 vagon ovsa, tvrdki Franc Vošnjak in sin v Sočanju 1 vagon ovsa, Francu Lešnjaku v Celovcu 200 q olla, premogokopni družbi v Trbovljah 1 vagon ovsa, Petru Majdiču v Celju 66 vagonov pšenice in 50 vagonov koruze, Janku Popoviču v Ljubljani 100 prašičev, 100 glav goveje živine in 2 vagona masti, Kolinski tovarni v Ljubljani 25 vagonov sladkorne repe, tvrdki Balkan 6 vagonov ječmena, tovarni drož v Račjem 130 q sladnih kalj, Maksu Lajovcu v Litiji 1 vagon moke in 1 vagon koruze, Gospodarski zvezi v Ljubljani 40 vagonov pšenice, gozdni upravi grofa Thurnova v Pilberku 2 vagona koruze, pivovarni Union v Ljubljani 8 vagonov ječmena.

Društvene vesti in prireditve.

Krajevna organizacija za št. Peterski okraj v Ljubljani vlnudno vabi vse odbornike na odborovo sejo, katere se vrši v torek, dne 29. t. m. ob 8. uri zvečer v posebni sobi gostilne Banko na Martinovi cesti. Dnevni red: 1. Premotiranje poročila tajništva JDS, 2. Blagejnikovo poročilo, 3. Poročilo narodnega poslanca dr. Pavel Pestotnika, 4. Slučajnosil.

Društvo slovenskih zobotehnikov vabi svoje člane na izvanredni občni zbor, ki se vrši v sredo, dne 30. t. m. ob 18. uri v restavraciji »Novi Svet« na Marije Terezije cesti.

Društvo slovenskih profesorjev v Ljubljani javlja, da je ministrstvo za oboroženo silo v Beogradu na prošnjo društva za prosto vožnjo dovolilo za 40 družinskih članov enkratno vožnjo v Zagreb, Beograd in Sarajevo (tur in retur) za polovično ceno. Gospodje tovariši, ki se žele poslužiti te ugodnosti, naj nemudoma javijo društvu svoje ime, značaj in zavod s pristavkom, ali nameravajo obiskati tudi Sarajevo, da se jim morejo poskrbeti in dostaviti izkaznice. Poljubno je, ali se potuje skupno ali posamno; takisto je čas potovanja poljuben.

Ljutomer. Slovensko pevsko društvo v Ljutomeru je na svojem zadnjem izletu v Slaninjak k Fricu Džaku nabralo po g. Veseliču za družbo sv. Cirila in Metoda 50 K, kateri znesek se je izročil tukajšnji podružnici Ljutomer. Slovensko pevsko društvo v Ljutomeru priredi ob 25letnici svojega obstanka dne 17. avgusta velik koncert, na kar se opozarjajo že zdaj sosedna društva. Sodeluje iz prijaznosti umetnik-goslar gosp. Fr. Serajnik.

Najnovejša poročila.

(Naša izvirna poročila.)

MINISTRSKA KRIZA.

Beograd, 24. julija. V petek je prišlo med ministri, ki pripadajo staroradikalni skupini, oziroma demokratski zajednici, do tako ostrih nastopov, da se splošno sodi, da je nemogoče spor poravnati. Pričakuje se, da stopi sedaj na površje novo koalicija, ki naj bi obsegala staroradikalce, Narodni klub in skupino dr. Korošca, čigar stališče z ozirom na krizo še ni jasno precizirano. Demokratska zajednica bi imela tedaj preiti v opozicijo. Pakt med staroradikalci in Narodnim klubom je gotova stvar, ni pa še gotovo, ali obstoja pakt med radikalno in Koroščevo skupino. (Ta vest po naših informacijah ni povsem točna. Uredništvo.)

KRIZA CELOKUPNEGA MINISTVA.

Beograd, 27. julija. Do danes ni izšel še noben uradni komuniké o stanju ministrske krize. Ministrska seja, ki se je včeraj vršila, je potekala povsem mirno. Reševala so se tekoča vprašanja. Beograjski časopisi pišejo jako malo o krizi. Edino le »Epoha« se spusti v razmotrivanje o vzrokih ministrske krize ter pride do zaključka, da se bodo to pot izvršile resne izpremembe v ministrijskih portfeljih.

Danes krožijo v beograjskih krogih vesti, da se je ministrska kriza tekom včerajšnjega in današnjega dne poostрила. Nikakor pa ni mogoče dobiti od poučenih krogov zanesljive vesti. Do sedaj se varuje o tej stvari popolna tajnost. Pričakovati pa je, da se bodo v ponedeljek torej danes vršila v ministrstvu in v posameznih klubih važna posvetovanja. Od teh sklepov, bo nadaljnji potek ministrske krize odvisen.

ITALIJANSKI IZREDNI KOMISARJI.

Trst, 27. julija. Brzjavka Agenzie Stefani javlja, da je bil imenovan Luigi Credaro za izrednega komisarja za Trentino in Augusto Chuffelli za izrednega komisarja za Venezo Giulio. Ko nastopita novoimenovana služba, pomenjajo funkcije vojaških guvernerjev razun v nekaterih vprašanjih, ki so odvisna od posebnih razmer z ozirom na premirno cono. Kakor javljajo listi, pride Chuffelli prve dni avgusta v Trst, da prevzame mesto guvernerja za Venezo Giulio. V njegovem spremstvu bo razen drugega štaba raznih referentov tudi commendatore Berio, ki prevzame funkcije vice - guvernerja. Kakor se čuje, bo novi guverner pozval tukajšnje stranke, da imenujejo po gotovem ključu zastopnike v posebnih avtonomni svet, ki bo imel v upravnih zadevah glede Juljske Benečije posvetovalen glas.

NEMCIJA PROTI SOLIDARNOSTI Z AVSTRIJO GLEDE NJENIH FINANCIJENIH OBVEZ.

Berlin, 26. julija. V mirovnih pogojih za Nemško Avstrijo je ena točka, kateri se v Berlinu energično upirajo. Ta točka se glasi: »Ako Avstrija ne izpolni finančnih obvez, dolžna je Nemčija, da ona izpolni te obveze.

DELAJSKI IN VOJAŠKI SOVJETI V NEMCIJI RAZPUŠČENI.

Berlin, 26. julija. Delavski in vojaški sveti so razpuščeni, ker so socialisti izstopili iz njih z motivacijo, da zaprečijo sedanja vlada konsolidacijo dežele.

REŠKI DOGODKI.

Pariz, 26. julija. Vest, da je mednarodna anketa o dogodkih na Reki dovršila svoje delo, niso istinite. Anketa nadaljuje zaslišavanje prič in je verjetno, da bo trajalo to delo še dalje časa.

ODGOVOR HINDENBURGU.

Pariz, 26. julija. Na ponudbo maršala Hindenburga naj se njega pozove na odgovornost mesto bivšega cesarja Viljema, je najvišji zavezniški svet odgovoril, da ne more sprejeti njegove ponudbe, ker je nedopustna v procesu vsake substitucije, svobodno pa je maršalu, da se predstavi sodišču kot razbremenjena priča. Za ta slučaj pa se mu ne more dovoliti nobena imuniteta, ker bo sodišče postopalo tudi proti njemu, ako se izkaže njegova krivda.

ITALIJANSKI LISTI O MARIBORSKIH DOGODKIH.

Milan, 26. julija. Italijanski listi priobčujejo o dogodkih v Mariboru tele brzjavke: »Slovenski vojniki so se uprli ključu« došli s kraljem Petrom, naj živi republika«. Vse mesto je bilo porisiše ljutih borb, v katerih so se vojniki posluževali strojnici, ročnih granat in tudi topov. Uporniki so naskočili tudi vojaške zapore in ogyobodili Sloven-

ce. Generala Maistra bi bili takoj imobilizirani, ako bi bil padel v njihove roke. Ubilih je bilo več kakor 100 oseb, ranjenih pa preko 200. Srbe in Hrvate so izgnali iz mesta. Glasom madžarskih vesti je izbruhnila na Hrvatskem revolucija. Hrvatske čete so proglasile republiko v raznih mestih. Na raznih točkah so prekoračile demarkacijsko črto proti Ogrski in so se bratle s madžarskimi komunisti. (Priobčujemo te vesti italijanskih listov, ker se iz njih razvidi, kaj bi naši neprijatelji želeli, da bi se godilo v naši državi. Odveč se nam zdi, da bi zavračali te bedastoče.)

Milan, 26. julija. Tukajšnji listi priobčujejo tele brzjavke: »V Mariboru so se doigrali krvavi konflikti med srbskimi in slovenskimi vojniki. Našteli so okrog 100 mrtvih. Slovenci so si priborili nadmoč in so prisilili Srbe, da so zapustili mesto in se umaknili v gore. Globoka nasprotstva med Srbi, Hrvati in Slovenci so povzročila, da je Korošec izstopil iz jugoslovanskega ministrstva.

SPOMENIK JUDEŽU ISKERJOTU.

Pariz, 26. julija. Iz Bukarešte brzjavljajo, da je boljševiški mestni občinski svet v Tambovu v Rusiji v slovenski seji sklenil postaviti spomenik — Judežu Iskerjotu. V ta svrhu je občinski svet votiral kredit v znesku skoraj 100.000 rubljev.

Vesti LDU.

PROTI OGRSKIM BOLJŠEVIKOM.

LDU, Lyon, 28. julija. (Brezlično.) Včeraj zjutraj se je vrhovni svet zaveznikov posvetoval o madžarskem problemu in o vprašanju, kako naj se pomore Rumuniji v njenem boju proti boljševikom. Svet je sklenil, potem brezličnega brzjava obvestiti Belo Kuno, da pri vsej svoji miroljubnosti napram madžarskemu narodu ne more sklepati miru z drugačno vlado, kakor s tako, ki predstavlja v resnici voljo naroda in ki drži svoje obveznosti. Vlada Bele Kuna pa ne odgovarja tem pogojem; zato si vrhovni svet alijrancov priznaje pravico, da ukrene, kar se mu bo zdelo umestno. Kakor pravi »Petit Parisien«, je potrebno, da se eventualne vojaške intervencije proti Madžarski udeležijo s primernimi kontingenti vsi zavezniški brez izjeme.

BOLGARSKA DELEGACIJA.

LDU, Lyon, 27. julija. (Brezlično.) Člani bolgarske delegacije, ki je pozvana v Pariz, da sprejme mirovne pogoje, so dospeli v Pariz v soboto zjutraj ob 8. Na kolodvoru jih je sprejel polkovnik Henry, naka so se v avtomobilih odpeljali v madriški grad v Neuilly.

LDU, Lyon, 27. julija. (Brezlično.)

Vrhovni zavezniški svet je končno javno določil mirovne pogoje vojaškega in pomorskega značaja, ki jih bodo naložili Bolgarji. Izdelal je že tudi določbe glede bolgarskih vojnih udeležnikov. Kakor pravi »Homme Libre«, bo znala vsota, ki jo bo morala plačati Bolgarija za odškodnino in obnovo, nad 3 milijarde. Glasom istega lista so pri doletitvi mej ponovno vprašali za svet Venizelosa; mirovno pogodbo bodo podpisale tudi Združene države, dasi ravno niso bile z Bolgarji v vojnem stanju. Zdi se, da vrhovni svet alijrancov že dokončati čimprej svoj posel z Bolgarji. Kakor pravi »Gaulois«, je pričakovati, da bo mirovna pogodba izročena Bolgarom v osmih do desetih dneh.

— Publicist George Bourdon razpravlja v »Figaro« o poročilu, ki ga je predložila konferenci medzavezniška komisija za preiskavanje kršitve mednarodnega prava po bolgarskem vojaštvu v Macedoniji. Navaža uradni dokument bolgarskih oblasti in pravi, da pomeni ta dokument za Bolgarijo obtožbo, katere ne bo mogla izlepa izbrisati; tako, kakor so postopali Bolgari z deportiranci iz Vzhodnje Makedonije, ne bi si upala nobna civilizirana država ravnati z največjimi zločinci. Vse te grozote so se pa godile namenoma in po načrtu. H koncu pravi pisec, da tako brezvestne in verolomne vlade, kakor je bila bolgarska za vojne, sploh ni mogoče primerno ožigosati.

Poizvedbe.

Najdenih je bilo pet fotografij, ki predstavljajo mater, sinčka in hčerko. Lastnik jih dobi nazaj v magistratnem popisovalnem uradu.

V soboto, 26. julija 1919 dopoldne je bil pozabljen na trgu dežnik pri neki ženski, ki je vagala krompir. Dežnik je bil skoraj nov, črn, z zaokroženim kljuko, konec kljuke je bil bel. Oseba, ki je dežnik vzela, je precej znana, ker jo je prodajalka krompirja opazila, ko je dežnik vzela. Dotična oseba naj bo tako prijazna in naj vrne dežnik na Emonske cesti 10, da ne bo treba nadaljnega poizvedovanja.

Pogreša se od 19. julija t. m. eno deževno ploho, ki je brčkone padla iz voza na potu od dolenskega kolodvora do Grosuplja, poleg tudi pol marnika vreče ovsa.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.

Lastnica in tisk »Narodne tiskarne«.

Pristno mleko večjo množino išče Kefir zavod, Dunajska c. 6.

Proda se lepa perzijska preproga. Kje, pove uprav. Slov. Naroda. 7368

Kobarica išče službe za samostojno gospodinjstvo na deželi. Ponudbe pod „Marija/7369“ na upravnishvo Slovenskega Naroda. 7369

Prodajam vagon stare še dobro ohranjene strešne opeke. Vilko Kuteč, Zatec. 7344

Novi krompir! razpošilja najceneje na drobno in debelo od postaje Pragersko Jožef Jeglič, Pragersko. 7284

Vajenca za posebno fino mehnično stroko z dobro soisklo izobrazbo išče tiskalca The Rex Co., Ljubljana, Gradjska 10. 7349

Posestvo v Golem brdu 15 Medvode se da v najem ali tudi prodaja.

Dva pianina eden črn eden rjav na prodaj. Na vpogled pri A. Babka, Kongresni trg 13. 7240

Orehovi blodi se kupi jo v vsaki množini. Ponudbe na I. Ju goslovanski anončni in informatni zavod Beseljak & Rožanc, Ljubljana, Frančevo nabrežje 5. 7243

Spalna soba, popolnoma nova, motorizirana, no kolo (Neckarsulm), zna mrea, pocinjena, raznih dimenzij se po ugodni ceni prodaja. Srebotnjak, Kolodvorska ulica 31. 7245

Kolomaz v sodih in pločevinastih nosilih ima naprodaj Družba za promet petroleja z. o. z. Podružnica: Maribor. 7264

Knjigovodja vještú bilanciranje nadalje komptaristika kje je i na knjigovodstvu račila treba uz dobro nagradu event. hranom u naravi tvorničko poduzeće Jovo Gigović, Novo gradiška Slavonija. 7292

Sofet izučen avtomonter, trezen in zanesljiv, zmogel vseh popravil, z večletnimi spricvali se iz mirnega časa, želi službe. Ponudbe pod „Sofet/7365“ na uprav. Slov. Nar. 7365

Kupim posestvo kakih 30 oraloz raznega zemljišča blizu Maribora, Celja ali Ptuj. Natančne ponudbe pod „Agronom 50.000/7222“ na uprav. Slov. Naroda. 7222

Proda se črna etaminasta (reformna) obleka predvno blago za K 330— in dve beli platneni še novi ribi. Poizve se na Sr. Petra nasip št. 33, pritičje desno. 7350

Vest pisalni stroj, št. 15, z imperijal, (slovenskimi) kot nov, na prodaj. Ponudbe pod „10.000/7351“ na uprav. Slov. Naroda. 7351

Dve salonski garnituri se prodasta št. 9. I. nadstropje. Franc Jožeta c. 7352

Pozor! 2 izurjena kleparska pomočnika sprejmeta takoj v trajno delo. Proti dobri plači. Sp rejme 2 vajenca poštenih staršev pri Fran Gradisarju, Rimska cesta 14. 7353

Zdrav in močan fant, ljudsko šolo in ki ima veselje do trgovine, se išče pri tvrdki Leonhard del Cott, Brežice ob Savi. 7096

Drva cele vagone in tudi na m³ odaja Gospodarska zveza v Ljubljani, in sicer: dne 28. julija ponedeljek, 1. avgusta petek, 4. avg. ponedeljek 9. avgusta sobota in 11. avgusta ponedeljek. 7361

Išče se stanovanje s hrano za 11 in 13 letni deklici. Prosi se skrbne in stroge odgoje. Po možnosti klavir za uporabo. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 7289

Vino, 56 litrov naprej ter sadjevec in kisto vodo se razpošilja po najnižji ceni od podjetja Silva vrec, Guštanj. Kupijo se stari zamaški. 7269

Velika izbira pokrajinskih umetniških in drugih RAZGLEDNIC. Narodna knjigarna, Prešernova ulica 7.

Velika registrirna blagajna se kupi. — Ponudbe ua poštini predal št. 73. 7233

Gospodična išče sobo nudbe pod „Soba poštino ležeče, Ljubljana. 7297

Pes doberman, mlad, lep, se oono prodaja. Naslov pove upravništvu Slov. Naroda. 7291

Sivilja sprejme ntenke. Turjaški trg 6, I. nadstr. 7277

Išče se kovač za vozove in konje ter kovaški vajenec; hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru. Zglasti se je: Cesta na Kodeljevo št. 8, Ljubljana. 7237

Rdeče maline za eksport kupuje „Balkan“, trgovska špedicija skla in komisijška del. družba Ljubljana, Dunajska cesta 33. Prosi se natančne pismene ponudbe. 7151

Lesena skladišča in barake solidno izdelane kupuje Zagrebački paro i umjetni mlin v Zagrebu, kamor naj se ponudbe naslavlja. 7378

Proda se po nizki ceni 112 m razne- kupje ga manufakturnega blaga. Prekupčevalci izključeni! Naslov v uprav. „Slov. Naroda“. 7382

Vrtičar (vrtar) Prvi hrvatski mlin na brazen, z manjšim ali večjim kapitalom. Prodajališče prostora imam v sredini mesta v lastni hiši. Prosim ponudbe z navedbo dosedanjega delovanja in natančnim naslovom pod „Dobra trgovina/7318“ na uprav. Slovenskega Naroda poslati. 7318

Komisijška trgovina Filip Pečenko, Ljubljana, Dunajska cesta 6, priporoča svojo bogato zalogo manufakturnega blaga: cerčila, tiskovine hlačevine, nogavice, robce, sukanca, gumbov, pritiskalcev, rinič za čevlje in drugih izdelkov čeških tvornic, katere zastopa. 7376

Sprejemem železninarja (starejšo moč) samiškega uradnika. Ponudbe z navedbo plačilnega zahtevka, dosedanjega službovanja, je vpslati na Peter Majdič, Celje. 7379

Išče se gospodinja za na deželo, ki se razume na živino in poljska dela. Nastop 15. avgusta, ter plača po dogovoru. Dopsi pod „Gorenjska/7390“ na uprav. Slov. Naroda. 7390

Radi odpotovanja se takoj prodaja v Sp. Šiški pri Ljubljani nahajajoča se, popolnoma nova, dvonadstropna hiša z vrtom in dvoriščem. Prodajni pogoji so na vpogled v odvetniški pisarni dr. F. Novaka in dr. A. Kobala, v Ljubljani, Dalmatinova ul. št. 3. 7261

Iščem stanovanje z oskrbo pod strogo nadzorstvom gimnazijstva za svojega 10 letnega sina pri kakem pedagogu. Deček je bil do zdaj v nemškem zavodu Piaristov na Dunaju in bo pohajal v Ljubljani v 5 razred ljudske šole. Ponudbe pod šifro „Bilzo šole 1909/7220“ na upr. Slov. Naroda. 7220

Škotski pony, koblica, 115 cm visoka, ka, vožnje in ježe vajenca, poleg tega tudi pripraven vozček in oprema, se prodaja ali pa zamenja za večjega konja. Koblica je posebno pripravna za otroke, ker je kratka ko jagnje. Kje, pove upravništvu Slov. Naroda. 7283

Spreten gozdar se sprejme pri oskrbi bništvu rudniškega in fužinarskega obrata v Mežici na Koroskem (Kr. S.H.S.) Prošnje s prepisi spricval, o dosedanjih službah in strokovni šoli ter o zmožnosti se naj naslovijo na Državno nadzorstvo in upravništvu v Mežici kr. S.H.S. 7299

Betonsko železo 5, 10 in 20 m/m, ter nosilce 3 komade profil 18 750 mtr. dolge, 2 komade profil 24 po 6.50 mtr. dolge in 3 komade večjih zatvornic (rolbalkov) za večja vrata ako tudi že rabljeno, kupi takoj Rudolf Dergan, trgovec, Laški trg. 7265

Naročite si in berite - Mube - kratkočasne zgodbe, spisal Blaž Pohit. Najzabavnejše berilo za samske in poročene! Cena s poštino K 450. Na roča se v Narodni knjigarni v Ljubljani.

Bez posebnega obvestila. Potri neizmerne žalosti naznahnajo vsem sorodnikom prijateljem in znancom žalostno vest, da je naš nadvse ljubljani soprog, skrbni oče, stari, oče, tast in brat, gospod

Jakob Roglič višji sodni oficijal v p. in hišni posestnik dne 28. julija ob 8. uri jutraj v 71. letu mirno v Gospodu zaspal. Pogreb nepozabnega pokojnika bo v Litiji, dne 30. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče. Bodi mu ohranjen blag spomin! Venci se v prid narodno dobronamernim namenom hvaležno odklanjajo. V Litiji, dne 28. julija 1919.

Žaluje rodbine: Roglič, dr. Jos. Tavčar, Fröhlich

Rebi damski čevlji šte. 35 in pol-mnoštvo lepega žilata letine 1918, ako in zdravega žilata močete postavljeno v Ljubljano, večje množine prevzamem tudi na železniških postajah izven Ljubljane. Pošljite takoj ponudbo z natančno navedbo množine žilata, zadajo ceno, vrsta in prevzema postaja, pod „Žilol leta 1918/7371“ na upravništvu „Slovenskega Naroda“. 7371

Francoski tečaj otvori diplomirana učiteljica. Pražakova ul. št. 10/II, desno. 7399

Kupi se dobro ohranjen pletilni stroj (Strickmaschine). Ponudbe pod Albin Zakotnik, Zg. Šiška 36. 7331

Pozor! Kmetovalci — živinorejci!! Proda se kobila plemenjakinja z zrebko, dve krasni nohlevni živalci. Naslov v uprav. „Slovenskega Naroda.“

Proda se več moške obleke, nov so- gorna obleka, salonska obleka, nova žaketa obleka. Poizve se: Kolizejska, ul. 12, nasproti I. drž. gimnazije. 7310

Hiša na Vrhniki, nazelo prometnem cerkve se radi selitve prodaja. V njej se nahaja trgovina mešane stroke, trafika ter gostilna. Natančneje se poizve v trgovini M. Bučarjevi na Vrhniki št. 268. 7268

Kupujem smrekov les, in bukov bodi si okrogel ali reban. Cene za les naložen v vagon se naj naznanijo na V. SCAGNETTI, parna žaga za drž. kodvorom, Ljubljana. 2048

Išče se kompanion, trgovsko dobro izobražen, z manjšim ali večjim kapitalom. Prodajališče prostora imam v sredini mesta v lastni hiši. Prosim ponudbe z navedbo dosedanjega delovanja in natančnim naslovom pod „Dobra trgovina/7318“ na uprav. Slovenskega Naroda poslati. 7318

Proda se: ura z verižico, velika potna košara, nepremočljivi lovski škornji št. 42, kratke hlače za turiste, 4 letniki „Lovca“ in več lovskih in športnih knjig. Naslov pove upravništvu Slov. Naroda. 7370

Kontoristinja, ki mora biti absolventka, tinja trgovskega tečaja, večša strojepisja, stenografije in knjigovodstva išče Josip Rajster, tovarnar kandidov in slaščic v Šoštanju. Reflektira samo na samostojno moč. Ponudbe naj se opremitjo z izpričevali o dosedanjem službovanju in šolski izobrazbi ter zahtevki plače. Nastop takoj. 7384

Lepo zaokroženo posestvo na Koroskem, 44 oraloz (johov) na desnem bregu Drave tik kolodvoza, se zamenja za enako ali tudi manjše posestvo v ljubljanski okolici, kamniškem ali kranskiškem okraju eventualno tudi za hišo ali vilo v Ljubljani. Ponudbe na poštini predal 123 Ljubljana. 7372

Gospodinja za samostojno gospodinjstvo v Ljubljani, ki se razume na vsa hišna dela in kuhno ter nekoliko na vrt, se sprejme takoj. Naslov pove upravništvu Slovenskega Naroda. 7373

Kupi se hiše ali vila zini z vrtom, v ljubljanskem predmestju ali v bližnji okolici. Eventualno se tudi zamenja za hišo v Snod. Šiški. Ponudbe pod „Vila 1001/7474“ na upravništvu „Slov. Naroda“. 7374

POZOR! POZOR! Na zalogi ima Jos. Rajster, tvornica kandid in slaščic v Šoštanju, Slovenija, raznovrstne kandite in slaščice, kakor: maline, limone, roks-drobs, jačalce, sadje, medene itd. ter slaščice vseh vrst, kakor: čajni keks, biskviti, mandeljnov izdelke, medene kolačke, itp. po niski ceni. Na željo prospekti, 7159

POZOR! POZOR! Na zalogi ima Jos. Rajster, tvornica kandid in slaščic v Šoštanju, Slovenija, raznovrstne kandite in slaščice, kakor: maline, limone, roks-drobs, jačalce, sadje, medene itd. ter slaščice vseh vrst, kakor: čajni keks, biskviti, mandeljnov izdelke, medene kolačke, itp. po niski ceni. Na željo prospekti, 7159

POZOR! POZOR! Na zalogi ima Jos. Rajster, tvornica kandid in slaščic v Šoštanju, Slovenija, raznovrstne kandite in slaščice, kakor: maline, limone, roks-drobs, jačalce, sadje, medene itd. ter slaščice vseh vrst, kakor: čajni keks, biskviti, mandeljnov izdelke, medene kolačke, itp. po niski ceni. Na željo prospekti, 7159

POZOR! POZOR! Na zalogi ima Jos. Rajster, tvornica kandid in slaščic v Šoštanju, Slovenija, raznovrstne kandite in slaščice, kakor: maline, limone, roks-drobs, jačalce, sadje, medene itd. ter slaščice vseh vrst, kakor: čajni keks, biskviti, mandeljnov izdelke, medene kolačke, itp. po niski ceni. Na željo prospekti, 7159

POZOR! POZOR! Na zalogi ima Jos. Rajster, tvornica kandid in slaščic v Šoštanju, Slovenija, raznovrstne kandite in slaščice, kakor: maline, limone, roks-drobs, jačalce, sadje, medene itd. ter slaščice vseh vrst, kakor: čajni keks, biskviti, mandeljnov izdelke, medene kolačke, itp. po niski ceni. Na željo prospekti, 7159

POZOR! POZOR! Na zalogi ima Jos. Rajster, tvornica kandid in slaščic v Šoštanju, Slovenija, raznovrstne kandite in slaščice, kakor: maline, limone, roks-drobs, jačalce, sadje, medene itd. ter slaščice vseh vrst, kakor: čajni keks, biskviti, mandeljnov izdelke, medene kolačke, itp. po niski ceni. Na željo prospekti, 7159

POZOR! POZOR! Na zalogi ima Jos. Rajster, tvornica kandid in slaščic v Šoštanju, Slovenija, raznovrstne kandite in slaščice, kakor: maline, limone, roks-drobs, jačalce, sadje, medene itd. ter slaščice vseh vrst, kakor: čajni keks, biskviti, mandeljnov izdelke, medene kolačke, itp. po niski ceni. Na željo prospekti, 7159

POZOR! POZOR! Na zalogi ima Jos. Rajster, tvornica kandid in slaščic v Šoštanju, Slovenija, raznovrstne kandite in slaščice, kakor: maline, limone, roks-drobs, jačalce, sadje, medene itd. ter slaščice vseh vrst, kakor: čajni keks, biskviti, mandeljnov izdelke, medene kolačke, itp. po niski ceni. Na željo prospekti, 7159

POZOR! POZOR! Na zalogi ima Jos. Rajster, tvornica kandid in slaščic v Šoštanju, Slovenija, raznovrstne kandite in slaščice, kakor: maline, limone, roks-drobs, jačalce, sadje, medene itd. ter slaščice vseh vrst, kakor: čajni keks, biskviti, mandeljnov izdelke, medene kolačke, itp. po niski ceni. Na željo prospekti, 7159

POZOR! POZOR! Na zalogi ima Jos. Rajster, tvornica kandid in slaščic v Šoštanju, Slovenija, raznovrstne kandite in slaščice, kakor: maline, limone, roks-drobs, jačalce, sadje, medene itd. ter slaščice vseh vrst, kakor: čajni keks, biskviti, mandeljnov izdelke, medene kolačke, itp. po niski ceni. Na željo prospekti, 7159

POZOR! POZOR! Na zalogi ima Jos. Rajster, tvornica kandid in slaščic v Šoštanju, Slovenija, raznovrstne kandite in slaščice, kakor: maline, limone, roks-drobs, jačalce, sadje, medene itd. ter slaščice vseh vrst, kakor: čajni keks, biskviti, mandeljnov izdelke, medene kolačke, itp. po niski ceni. Na željo prospekti, 7159

POZOR! POZOR! Na zalogi ima Jos. Rajster, tvornica kandid in slaščic v Šoštanju, Slovenija, raznovrstne kandite in slaščice, kakor: maline, limone, roks-drobs, jačalce, sadje, medene itd. ter slaščice vseh vrst, kakor: čajni keks, biskviti, mandeljnov izdelke, medene kolačke, itp. po niski ceni. Na željo prospekti, 7159

POZOR! POZOR! Na zalogi ima Jos. Rajster, tvornica kandid in slaščic v Šoštanju, Slovenija, raznovrstne kandite in slaščice, kakor: maline, limone, roks-drobs, jačalce, sadje, medene itd. ter slaščice vseh vrst, kakor: čajni keks, biskviti, mandeljnov izdelke, medene kolačke, itp. po niski ceni. Na željo prospekti, 7159

POZOR! POZOR! Na zalogi ima Jos. Rajster, tvornica kandid in slaščic v Šoštanju, Slovenija, raznovrstne kandite in slaščice, kakor: maline, limone, roks-drobs, jačalce, sadje, medene itd. ter slaščice vseh vrst, kakor: čajni keks, biskviti, mandeljnov izdelke, medene kolačke, itp. po niski ceni. Na željo prospekti, 7159

POZOR! POZOR! Na zalogi ima Jos. Rajster, tvornica kandid in slaščic v Šoštanju, Slovenija, raznovrstne kandite in slaščice, kakor: maline, limone, roks-drobs, jačalce, sadje, medene itd. ter slaščice vseh vrst, kakor: čajni keks, biskviti, mandeljnov izdelke, medene kolačke, itp. po niski ceni. Na željo prospekti, 7159

POZOR! POZOR! Na zalogi ima Jos. Rajster, tvornica kandid in slaščic v Šoštanju, Slovenija, raznovrstne kandite in slaščice, kakor: maline, limone, roks-drobs, jačalce, sadje, medene itd. ter slaščice vseh vrst, kakor: čajni keks, biskviti, mandeljnov izdelke, medene kolačke, itp. po niski ceni. Na željo prospekti, 7159

Kupim po najvišjih dnevnih cenah vsako množino lepega žilata letine 1918, ako in zdravega žilata močete postavljeno v Ljubljano, večje množine prevzamem tudi na železniških postajah izven Ljubljane. Pošljite takoj ponudbo z natančno navedbo množine žilata, zadajo ceno, vrsta in prevzema postaja, pod „Žilol leta 1918/7371“ na upravništvu „Slovenskega Naroda“. 7371

Ženitna ponudba! saređnik, 45 let star, samec, se želi eznaniti z mlajšo, pridno pošteno, popolnoma neodvisno šiviljo brez otrok Lepota, premoženje in narodnost polanske reči. Ponudbe pod „Uradnik 45/7380“ na upravništvu „Slovenskega Naroda“. Tajnost zjamčena. 7380

Resna ženitna ponudba. Gospa s podpisom „Jugoslavanka“, ki je pisala meni pod šifro „Kornjič 7047“ na upravništvu „Slov. Naroda“, se naproša, da se na istem mestu blagovoli pismeno izjaviti natančneje, in z bolj razločnim naslovom radi sporazuma do 10. avgusta 1919. 7354

Ženitbena ponudba!!! Mornariški podčastnik, (začasno v mornarici), izobražen, ki ima veliko veselje do trgovine ali gostilne, je pa brez sredstev, išče tem potom znanja s premožno gospodinjico radi ženitbe. Za tajnost se jamči. Ponudbe že močete s sliko pod naslov: „Janko Sever SHS „Car Max“ Tivat-Boka Kotorska. 7345

Strešnik, fino glaziran, iz la materijala, prodajam dokler traja zaloga. Čevl za kanale, plošče za tlak, podboji (banerji) vedno v zalogi. Sprejemajo se naročila na vse druge betonske izdelke in popravila. Betonska tvornica Jos. Cihlař, Ljubljana, Dunajska c. 6986

Brošura o vseh doslej izšlih znamkah :: Zapadne Ukrajine :: s kliseji vseh znamk in znamk na pisnih itd. in popisom mojega 58dnevnega potovanja po Ukrajini poština presto proti vpisiljavi ene (nemške) marke ali 2 K, kateri znesek se pri prvem naročilu na te znamke povrne. Poština presto pošljem vsem zbiralcem svoja filatelistična sporočila (Mitteilungen) s seznamom zaloge. Legitimirani kupčevalcem moj cenovnik za na delo. Novi pogoji za zalogo novostastoj. Josef Baumgarten, Markenhans, Dunaj I (Wien) Wollzeile 32, Abt. 33. 7357

Velika zaloga papirnataga blaga prodaja se samo na debelo. Bogata izbira pismenega, uradnega, konceptnega, za pisalni stroj, ovojnega in risalnega papirja vseh pisarniških in šolskih potrebščin. Dalje krasna izbira umetnih ljubljanskih in božičnih razglednic, ročnih in tržnih torbic, denarnic istinit itd. Cene primerne.

Marija Uran trgovina s papirjem, Mestni trg šte. 11. (Preje Franc Iglič.) 7101

Najnovije! Izašlo je iz štampe Aleksa Stefanović sudija negotin. suda „Pravosudje u opšt. sudovima“ ručna knjiga za opštinske delovodje „O istupnim delima in kriv. Zakoniku“ „Postupak obštinskih sudova u gradj. radnicama i postupak izbranih sudova.“

Cena 10. din. Pavle Popović prof. univerziteta „Iz književnosti“ Iz naših narodnih pripovedaka. — Pročavanje dubrovačke književnosti. — Branko Radičević. — Franja Prešern. — Matija Ban. — Titus Fabris. — Uroš Trojanović. — Mita Kalić. — Alfred Jensen. — Srpska Književna Zadruga. — Nikola Antula. 7362

Cena 5 din. Pavle Popović prof. univerziteta Jugoslovenska Književnost. Cena 4.50 din. Avgusto Bopo fran. poslanik na srp. Dvoru „Za srpskom vladom od Niša do Krf“ 20. oktobra 1915. — 19. januara 1916 preveo francuskog Dušan L. Gjokić

Cena 4 din. Poruđbine valja slati izdavačkoj Knjižarnici Gjece Kona — Beograd Kona Knjižara št. 1.

Sveže maline se kupijo v vseh množinah. Ponudbe na Desilacija esec in izdelovanje sokov Petnik Srečko, Ljubljana, Slomškova ul. šte. 27. 7251

Angloška švedstvena MAST hlad, hlad, mehla, izvirati tuje tvornice, preprodi zastopujejo prvi in operacije. Vpolnija zama proti predplaču franko K 6.50 za 1 dozo tvornica Thierry-ja v Pragrafi in glav. zaloga v Ljubljani. Ljani lekarna R. Sušnik, Marijin trg 5 in vae druge lekarni.

Korespondentkinja :: Traži se korespondentkinja, potpuno vješta hrvatskom ili slovenskom te njemačkom jeziku, strojepisu te hrvatskoj i njemačkoj stenografiji. Plača prema pogodbi. Ponude slati na Prvi hrvatski mlin na čigre dioničarsko društvo. 7348

Ilija Paranos trgovac v Šabcu v Srbiji, ima naprodaj večjo množino rumene in zdrave koruze in pšenice in sicer franko šlep Šabac. Išče direktne zveze za prodajo živil tudi za v bodoče. 7359

Plapec se sprejme, neoženjen lahko s hrano in stanovanjem, oženjem pa s stanovanjem. Poizve se Jeranova ulica 11. 6986

Lajca sveža, kupi v vsaki množini in prosi za ponudbe eksportna trgovina 7342

Ed. Suppanz v Pristovi. Tiskarska valična masa

Tiskarska valična masa Zajamčeno čista, (ni namo domestek takoj dobavna v saki množini Böhm & Piehl, Dunaj, (Wien) XV., Toldgasse Nr. 8. 7356

Kupujem staro lito železo vsako množino. Ponudbe pod šifro: „Lito železo/7362“ na upravništvu Slovenskega Naroda. 7362

Mizarski pomočnik, Jugoslovan, 39 let star, oženjen išče dela v kaki tvornici v Jugoslaviji. Ponudbe na „K. F.“ Dunaj, (Wien) X. Trostgasse šte. 125, II/16. 7355

Društvu cementnih tovarn v Sloveniji! Večletni slovenski strokovnjak cementne industrije in vodja večjih cementnih tovarn mora kot Slovenec zapustiti Nemško Avstrijo in želi v Jugoslaviji sprejeti vodstvo cementne tovarne pod garancijo za izdelovanje najboljšje vrste Portland in Roman cementa. Naslov se izve v upravništvu Slovenskega Naroda. 7385

Tvrda Toni Jager trgovina z ročnimi deli, Zidovska ulica št. 5. ostane radi dopustov osobja

zaprta od 1. do 20. avgusta t. l. Po naročena dela, ki se v tem času potrebujejo, naj blagovolijo priti cenj. odjemalci do 31. julija 1919. 7308

Priporočava svojo vedno veliko zalogo finca francoska, izvrstna jedilna, rozin, riža in drugega špecerijskega blaga. Samo na debelo!

Gregorc & Verlič Ljubljana, Cesta na Rudolfovo žel. 7. 7317

Največja slovenska hranilnica! Mestna hranilnica ljubljanska LUBLIANA, Prešernova ulica št. 3

je imela koncem leta 1918 vlog . . . K 80000-000- rezervnega zaklada . . . 2500-000- Sprejema vloge vsak delavnik.

Hranilnica je pupilarno varna. 139

Za varčenje ima vpeljane lične domače hranilnike. Dovoljuje posejila na zem

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Dejniška glavnica 15.000.000.- kron.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezerni fond 4.000.000.- kron.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

Sprejema
vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju

Kupuje in prodaje vse vrste vednostnih papirjev, valut
in dovoljuje
vsakovrstne KREDITE

Trgovci!

Importira se iz Nemške Avstrije različno
blago v Ljubljano. — Punudbe na poštni
predal 157, Ljubljana. 7275

Alojziji in Valentin Accetto

mesna stavbenika in sodno zapr. cenilca, Ljubljana, Trnovski pristan 14.

prevzemata in izvršujeta vsa stavbena dela, kakor tudi vsakovrstna projektiranja
in napravo načrtov in visoke stavbe, cerkve, javne šole, nadalje cenitve, tehnična
mnenja i. t. d. — Ob jednem imata tudi oblastveno dovoljeno zasebno posredo-
valnico za nakup in prodajo posestev, kakor hiš, zemljišč, gozdov i. t. d. 930

Lepa pošta — Ne kupujte sovražnega blaga, podpirajte samo domače izdelke, ki so veliko boljše in cenejši! Zahtevajte samo pristno „Hif“ kremo, ki je radi svojih sestavin najboljša in najzajamčena. — Istotam se dobe cigaretno stročnice in papirčki od 14 K naprej, razglednice, pisemski papir, vlasnice, toaletno milo i. t. d. Zaloge samo na debelo: Oroslav Čertalič, Ljubljana, Resljeva c. 20.

**Brasno (moka), psenicu, kuku-
ruz, ječam, zob (oves), posije
(otrobl) i ostale zemeljske
plodine i proizvode nudja samo
na veliko** 5754
Ivan Dumić, Zagreb, Zrinjevac broj 15,
Telefon 22 - 69.

Ing. Dr. Miroslav Kasa
oblastveno poverjeni stavbni inženjer.
Specijalno stavb. podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe
v Ljubljani, Hilšerjeva ulica št. 7.
Izvršuje strokovno:
Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in
železobeton. jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja,
skladišča, betonske rezervoarje, železobetonsko oporno zidovje in
vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.
Prevzema v strokovno izvršitev vse načrte stavbeno inženirske stroke.
Tehnična mnenja. zastopstvo strank v tehniških zadevah

Lepa pošta — Ne kupujte sovražnega blaga, podpirajte samo domače izdelke, ki so veliko boljše in cenejši! Zahtevajte samo pristno „Hif“ kremo, ki je radi svojih sestavin najboljša in najzajamčena. — Istotam se dobe cigaretno stročnice in papirčki od 14 K naprej, razglednice, pisemski papir, vlasnice, toaletno milo i. t. d. Zaloge samo na debelo: Oroslav Čertalič, Ljubljana, Resljeva c. 20.

Naše zdravila — Fellerjeva popolnoma neškodljiva preku-
šena „Elsa“ pomaga za obvarovanje in negovanje kože, odstrani nečistost kože,
očišča, brani proti solnčarici, solnčnim pegam, bori, razkavosti, velosti
kože. Lontek močnejše vrste 6 K. Omoti in postima se računa posebej najceneje.
Namesto škodljivega mila — Vzemimo za lica Fellerjevo li-
čilno milo „Elsa“, katero je danes še zelo drago ali ima še iste dobrote in neškodljivosti kakor pred
vojno. Bolje in finije za negovanje kože v današnjem času si niti misliti ne
moremo.

Bujne lase — se more doseči samo s Fellerjevo „Elsa“-Tanobina pomado
za rast las. Okrepi kožo na glavi, preprečuje plešavost in
osivlost. Lontek močnejše vrste 6 K. Omoti in postima se računa posebej naj-
ceneje.

Za vsakdanje negovanje telesa — so Fellerjeve „Elsa“
tanobine pastilje za
tmrivanje telesa, otroške kopeli, kakor za ustno vodo itd. Cena kartona K 1-10
in povsod v žepu nositi se more bolj ublažujoč, hla-
dek, osvetojuč Fellerjev „Elsa“ mentolni migrenski
trinitik. V tesni cevki K 2-—, izvršten proti glavobolu in migreni. Rabi se tudi
proti vbojilju in razviti. Voda za oči (collyrium) 2-50 K. Kapljice proti
zoboboli K 2-50. Pravi zagorski prani sok proti kašlju steklenica 4 K.
Frantovo žganje v stekli, 6 in 16 K.
Za želodec, prava švedska tinktura, vel. stekli, K 10, balzam (meten)-
mala stekli 2 K.
Kurja ošesa — odstrani brez bolečin Fellerjeva turist. tinktura „Elsa“
(tekočina) skapaj s čopičem 4 K in turist. obliž po 4 K
in K 2-—.

Proti potenju telesa in nog — je Fellerjev „Elsa“ prašek z vsipom K 2-—.
Krmilni prašek za živino — je Fellerjev „Elsa“ prašek z vsipom K 2-—.
davno poznani se zopet dobi. Karton K 2.
Omot in postima se računa posebej la-
najceneje. Kdor naroči več, mnogo pri-
hrani. Naročiti je treba pri lekarnarju

Elsa
Plaster

Evgen V. Feller
Stabica, Elsa try št. 238
(Brv. Primorje)

Dva stražarja in enega slugo

sprejme mestni urad Brežice ob Savi. Prednost imajo zdra-
vi in čvrsti dosluženi orožniki in vojaki. Nastop 1. septembra t. l.
Plača po dogovoru. 7267

Županstvo.

Vabilo na

XXXIX. občni zbor Kmetijske posojilnice ljublj. okolice

registrirane zadruge z neomejeno zavezo v Ljubljani
ki se vrši

dne 16. avgusta 1919 ob 4. uri pop. v posojilni-
čni pisarni, Dunajska cesta šte. 18.

DNEVNI RED:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo ravnateljstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev letnega računa.
5. Razdelitev čistega dobička.
6. Volitev predsednika, podpredsednika in treh članov na-
čelstva.
7. Volitev treh članov nadzorstva.
8. Predlogi združnikov.

V Ljubljani, dne 26. julija 1919.

Načelstvo.

EMISIJA DIONICA HRVATSKE POLJODJELSKJE BANKE DIONIČARSKOGA DRUŠTVA

Poziv na potpisivanje.

Na temelju zaključka glavne skupštine od 29. travnja 1919. kao i na
temelju ustanova čl. 8. i 9. društvenih pravila povišuje ravnateljstvo Hrvatske
poljodjelske banke dioničarskoga društva dioničku glavnico toga zavoda za
K 2.500.000— to jest

od K 5.000.000— na K 7.500.000—

izdajem novih

50.000 dionica jedinica po nominalnoj vrijednosti od K 50— ili
5.000 „desetica“ „ „ „ „ „ „ 500—

i to uz ove uvjete:

1. Posjednici starih dionica imaju pravo na svake 2 stare dionice
preuzeti 1 novu uz cijenu od K 70— za jedinice, odnosno K 700—
za desetice. U tu svrhu moraju predložiti stare dionice, na kojima će se ozna-
čiti, da je ovo pravo opcije izvršeno. Posjednici potvrda o optiranju odnosno
dodijeljenim dionicama posljednje emisije (od 28. veljače t. g.) imaju također te
potvrde predložiti, na kojima će se označiti, da je pravo opcije izvršeno.

2. Dionice, za koje ne bude izvršeno pravo opcije, prepuštaju se slo-
bodnoj subskripciji uz cijenu od K 85— za jedinice, odnosno K 850—
za desetice.

3. Subskripcija počinje na 10. srpnja pa traje do 10. kole-
voza t. godine.

4. Kod potpisivanja ima se odmah uplatiti čitava kupovna za sve
potpisane dionice zajedno sa naknadom kamata od 1. siječnja 1919., koja se

U Zagrebu, 28 lipnja 1919.

ustanovljuje sa K 2— za jedinice odnosno sa K 20—, za desetice tako, da
se za optirane dionice ima uplatiti ukupno K 72— odnosno K 720—, a za slo-
bodne K 87— odnosno K 870—. Zato će sve nove dionice sudjelovati
na dobitku za god. 1919., pa će im prema tomu pripadati pravo na dividendu,
koja teče počam od 1. siječnja 1919., a ostala će prava moći izvršivati samo
oni vlasnici dionica, koji budu prema čl. 14. društvenih pravila upisani u
knjigu dioničara.

5. Citavi višak, koji se plaća povrh nominalne vrijednosti ovih dionica
osim kamata, pripaja se po odbitku odnosnih troškova pričuвної glavnici zavoda.

6. Dionice glase na ime, pa će se ispostaviti i potpisateljima uručiti
uz povrat potvrde o uplati u roku, koji će biti naknadno objavljen. Svaki pot-
pisatelj treba da naznači čitljivo i točno uz ime i prezime, na koje bi imale
njegove dionice glasiti, također svoje zanimanje te pobližu adresu, na koju
će mu se dodijeljene dionice dostaviti ili novac povratiti. Ravnateljstvo pridržaje
si pravo slobodne dodjelbe onih dionica, koje budu potpisane na temelju slo-
bodne subskripcije.

7. Potpisivanje i uplaćivanje starih dioničara s pravom prednosti na ove
dionice obavlja se na blagajni Hrvatske poljodjelske banke u Zagrebu,
kod njezinih podružnica na Rijeci i u Sarajevu, kod izpostava u
Bribiru, Čabru i Hreljinu te kod podružnice Prve hrvatske štedionice
u Osijeku i podružnice Jadranske banke u Splitu. Potpisivanje i upla-
ćivanje novih dioničara na temelju slobodne subskripcije obavlja se osim kod
svih hrvatskih seljačkih zadruga. Odnosni dopisi, stare dionice kao i uplate
mogu se poštom slati na spomenute naslove.

Ravnateljstvo

Hrvatske poljodjelske banke
dioničarskoga društva.